

Univerzita Karlova

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra občanské výchovy a filozofie

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Práce českých hermetiků
z 30. let 20. století

The works of the Czech hermetical
scientists of the thirties

Autor: Milan JIRUŠ

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Markéta DVOŘÁKOVÁ

Rok: 2011

Prohlášení:

Tímto prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně, s použitím pramenů, odborné literatury a elektronických zdrojů, uvedených v seznamu pramenů a literatury, který je součástí této práce.

V Praze dne 12.6.2011

Milan JIRUŠ

Poděkování:

Rád bych poděkoval Mgr. Markétě Dvořákové za vedení mé diplomové práce a vstřícný přístup při konzultacích.

Anotace

Cílem mé diplomové práce je na začátku třetího tisíciletí zlepšit studentům orientaci v základních hermetických vědách jako jsou alchymie, astrologie a magie, které se ani v dnešní vědecké době nedostaly do útlumu. Začátek práce se věnuje obnovení hermetismu v českých zemích na konci 19. století a sleduje jeho vývoj do 30. let 20. století. Další část popisuje hermetickou společnost Universalia a představuje její nejvýznamnější členy. Následující kapitoly o alchymii, astrologii a magii tvoří jádro práce. V nich bych chtěl vysvětlit mladým lidem tyto pojmy, poukázat na jejich historii v českých zemích, nabídnout na ně vědecký pohled a hlavně porovnat úryvky prací českých hermetiků z 30. let 20. století se současnými většinovými názory společnosti, aby žáci byli varováni před okultními disciplínami a přistupovali k nim obezřetně a kriticky. Poslední část je věnována okultismu v nacistickém Německu a jeho souvislostem s českými zeměmi.

Annotation

The aim of my thesis is to improve the orientation of students in the field of the basic hermetic sciences, for example the alchemy, the astrology and the magic, which are developing also nowadays. The first part of my thesis is considered to describe the renewal of the hermetism in Bohemia in the end of 19th century and to watch its development till the 30th of the 20th century. Another part of my project describes the hermetic society „Universalia“ and it presents the main and significant members of this group. Chapters that follow this text deal with the alchemy, the astrology and the magic – it's the essential part of my theses. They are considered to explain the young people these terms, to present them the history of these hermetic sciences, to open the scientific approach and first of all to compare several texts of czech hermetics of the limited period with the contemporary view with the following purpose – to instruct the students to approach to the hermetic science in the critic and cautious way. The last text is dedicated to the occult science in the nazi Germany and to its relation with Bohemia.

Klíčová slova

Hermetismus, alchymie, astrologie, magie, Universalia.

Key words

The hermetic, the alchemy, the astrology, the magic, the Universalia.

Obsah

Anotace.....	5
Annotation.....	5
Úvod.....	9
1. Obnova hermetických věd v českých zemích na konci 19. století a vznik hermetických spolků za 1. československé republiky.....	14
<i>1.1 Co znamená výraz hermetismus.....</i>	<i>14</i>
<i>1.2 Novodobé počátky hermetismu.....</i>	<i>16</i>
<i>1.3 Hermetické společnosti v Československu v období 1. republiky.....</i>	<i>17</i>
2. Společnost zájemců o okultní vědy a její nejvýznamnější členové ve 30. letech 20. století.....	20
<i>2.1 Vznik společnosti Universalia.....</i>	<i>20</i>
<i>2.2 Zánik společnosti Universalia.....</i>	<i>21</i>
<i>2.3 Společnost Universalia v období totality.....</i>	<i>22</i>
<i>2.4 Obnovení společnosti Universalia po listopadu 1989 a její brzký zánik.....</i>	<i>22</i>
<i>2.5 Pochybná společnost Univerzalie na začátku 21. století.....</i>	<i>22</i>
<i>2.6 Tři okultisté.....</i>	<i>23</i>
<i>2.7 Jan Kefer.....</i>	<i>24</i>
<i>2.8 Petr Kohout-Lasenic.....</i>	<i>25</i>
<i>2.9 František Kabelák.....</i>	<i>27</i>
<i>2.10 Hlavní hermetické disciplíny.....</i>	<i>28</i>
<i>2.11 Autoři a jejich specializace.....</i>	<i>28</i>
3. Alchymie.....	30
<i>3.1 Co znamená pojem alchymie.....</i>	<i>30</i>
<i>3.2 Vývoj alchymie v českých zemích.....</i>	<i>32</i>
<i>3.3 Lasenicova alchymie.....</i>	<i>34</i>

4. Astrologie.....	37
4.1 <i>Pojem astrologie.....</i>	37
4.2 <i>Horoskop.....</i>	38
4.3 <i>Pseudovědecká astrologie.....</i>	40
4.4 <i>Dějiny astrologie v českých zemích.....</i>	42
4.5 <i>Keferova astrologie.....</i>	44
5. Magie.....	48
5.1 <i>Co je magie?.....</i>	48
5.2 <i>Magie v českých zemích.....</i>	51
5.3 <i>Keferova magie.....</i>	53
5.4 <i>Kabelákova magie.....</i>	59
5.5 <i>Lasenicovy hermetické názory.....</i>	62
5.6 <i>Hermetici a hermetismus na internetu.....</i>	64
6. Hermetici v období nacismu.....	67
6.1 <i>Útok hermetiků na Hitlera.....</i>	67
6.2 <i>Němečtí nacističtí vyznavači hermetismu.....</i>	69
6.3 <i>Konec hermetismu ve Třetí říši a v Protektorátu Čechy a Morava.....</i>	71
Závěr.....	73
Seznam použitých pramenů a literatury.....	75

Úvod

Jako téma své diplomové práce jsem si zvolil Práce českých hermetiků z 30. let 20. století. Ačkoliv žijeme ve 21. století v době plné technických vymožeností a věda dokáže rozkrýt téměř všechna tajemství přírody, přesto jsme i nadále zaplavováni množstvím pseudovědeckých názorů. Takových, které operují s neexistujícími duchovními silami a jsou jen netestovatelnými hypotézami. Hlavně z oblasti astrologie a magie vůbec.

Práci nebudu koncipovat pouze na základě publikací českých hermetiků ze 30. let 20. století. V kapitolách o alchymii, astrologii a magii, které tvoří jádro diplomové práce, chci podat i odborná vysvětlení těchto termínů, popsat historii oborů v českých zemích, a kriticky se věnovat citacím z vybraných publikací hermetiků bádajících v období 1. československé republiky. Dále chci popsat i počátky hermetismu od konce 19. století, výklad o společnosti Universalia dotáhnout v jejím popisu až do současnosti, přiblížit situaci okolo hermetiků v sousedním Německu, která se dostala do souvislostí s českými zeměmi po roce 1939, a také napsat co se dá vyhledat o hermetismu na internetu.

V prvních částech kapitol o alchymii, astrologii a magii bych chtěl psát vědecké názory na tyto obory. Takovými názory myslím přesné, objektivní poznatky o světě, které jsou intersubjektivní a reprodukovatelné. Když se pak budu věnovat kritice citací z publikací českých hermetiků, chci v nich vycházet buď z předchozích názorů vědeckých nebo z obecných, čímž myslím většinový názor české společnosti, tak jak je předkládán veřejnosti.

Touto prací by snad bylo možné přiblížit dnešním studentům alchymii, astrologii a magii. Určitě by sami věděli, že si s alchymii zahrával Rudolf II., ale že v nedávné době 1. československé republiky také existovali „odborníci“ na okultní vědy, tedy na alchymii, astrologii a magii, ale pravděpodobně by neznali, že byla i spousta lidí zvědavých na tajemno kolem nich. Vše se samozřejmě dělo v omezených možnostech té doby. Bez internetu a televize byl pro lidi přístup k takovým informacím mnohem složitější.

Proč bychom měli studentům přibližovat tyto hermetické vědy? Snad proto, aby se v nich lépe orientovali. Nejvíce se to týká astrologie. Po roce 1989 byli

lidé natěšení na příchod demokracie, ale jen na její klady, na zápory se nemyslelo. Například otevřený volný průchod nevědeckým názorům, které operují s mimosmyslovými nebo záhadnými jevy. Začalo docházet ke střetům dvou nebo více názorových proudů, které leckterého člověka zaskočily. Jednota názoru ze socialistické doby byla ta tam. Lidé se pak začali v záplavě názorů, hesel a doporučení ztrácet. I to podle mě od té doby znamená příklon velkého počtu lidí k zájmu například o astrologii, potažmo o horoskopy. Vědcům se nelíbilo, že v období totality neměli úplnou svobodu slova. V demokracii ji sice mají, ale mají ji všichni, i ti kteří předtím nemohli promluvit vůbec. To se opět některým nelíbí. Většina vědců ale respektuje právo každého na osobní názor a byla by pro ně výzva utkat se s šířiteli pseudovědeckých názorů v diskuzi. K té však dochází málokdy, protože se jí zástupci okultních věd odmítají účastnit, těžce by v ní dokazovali svá tvrzení, která se opírají o duchovní síly a intuici. A tak si většinou obě frakce vyměňují své názory prostřednictvím třetí strany. Proto by měli být mladí lidé informováni o astrologii z vědeckého pohledu, tedy z jediného zdroje přesného a objektivního poznání. Ale jak píší, jen informování, ne nucení, aby okultní vědy, které jsou v protikladu s akademickými vědami, zavrhlí. Vnucování názorů by mohlo být nepřipustné, i když se to zdá jako slabina demokracie. Nejlepší je žákům poskytnout množství relevantních informací a doufat, že se rozhodnou správně. V kapitolách o alchymii, astrologii a magii jsem přímo v některých větech upozorňoval, co a jak by měli studenti vědět. Při rozebírání citací z publikací českých hermetiků pokaždé nepíši a nechci se opakovat, že tak a tak by se to mohlo prezentovat studentům, ale snad ve všech případech je možné použít tyto kritické úvahy ve výkladu žákům.

Magie se promítla i do knih a filmů s Harry Potterem, a že jsou u mládeže v oblibě dokazuje fakt, že se příběhy tohoto kouzelníka staly druhou nejprodávanější knihou na světě, hned po Bibli. A i v České republice se staly bestsellerem. Nebudu tvrdit, že tomu všemu kouzlení mladí lidé věří. Snad malé děti. Ale pokud by se o to více zajímali a zjistili by, že se tím zabývají i dospělí lidé, mohli by projevit o tuto oblast zájem. Proto není špatné jim magii přiblížit hned a kriticky, rovnou jim

vysvětlit, že se jedná o pokusy s neprokázanými výsledky, a to klidně na dílech českých hermetiků. Než aby se později dostali k magii sami a pokoušeli se například o vyvolání čehosi, za opájení se omamnými látkami.

Otázkou bylo, na jakém období a na kterých dílech tyto obory přiblížit. Od starověku po novověk bychom našli zajímavé etapy a k nim i osobnosti, ale literární styl i soudobé myšlení je nám už vzdáleno. Vzít si pod lupu dnešní autory by sice šlo, ale pouštět se do otevřené kritiky by mohlo být balancováním na tenkém ledě. Přišlo mi ideální vybrat si dobu, která se nejvíce blíží životu v České republice na začátku 21. století, a tou nejspíše bylo období 1. československé republiky. Stejně jako my po roce 1989, tak lidé žijící v době po roce 1918, se dostali do záplavy okultní tematiky, která vychází z toho, že ve světě působí neznámé síly. I když jde o pavědy, které nemají s vědou nic společného a věří v nepoznané síly a obsahují magické prvky, byl o ně tehdy zájem, nyní je také a nepochybuji, že bude i v budoucnu. Tajemství člověka vždy lákala a i když věda proti těmto hermetickým disciplínám předložila řadu důkazů a argumentů, mnohým nestačí. Buď pro ně nejsou dost průkazné nebo je nechtějí slyšet, protože mají o tom své mínění, které nehodlají měnit.

Ke sledování hermetických děl jsem si vybral jen jednu společnost z několika existujících v té době, tu nejvýznamnější, která de facto funguje i dnes, a jmenuje se - Univesalia. Ze členů jsem si vybral tři, opět nejvýznamnější hermetiky té doby, kterými byli – Jan Kefer, Pierre de Lasenic a František Kabelák. Právě na jejich některých dílech chci ukázat, jak tito tři vzdělaní lidé chápali alchymii, astrologii a magii. U vybraných publikací bych chtěl nejprve představit skladbu díla a posléze citovat vybrané úryvky z jednotlivých kapitol, které následně vyhodnotím v souvislosti s většinovým názorem české společnosti 21. století. Podotýkám že české. Nesprávné by mohlo být používání i výrazu západní společnosti, protože například ve Spojených státech Amerických většina lidí horoskopům věří, a tak bych většinový názor Američanů nemohl dávat do protikladu s pracemi českých hermetiků z 30. let 20. století. Stylové by možná bylo, kdyby kritika jejich děl byla od kritiků, respektive z kritických názorů té doby. To už bych mířil poněkud jinam. Mé představy jsou jiné. Byla by z toho snaha o celkový obraz té doby, a o to mi nepůjde.

Různé události, kupříkladu takové upalování čarodějnic můžeme sledovat na názorech doby, ve které se odehrávalo a nebo na názorech současných. Zvolil jsem více užívanou druhou možnost. I když bezesporu souhlasím, že na některé historické události se musíme dívat očima lidí té doby, jinak je nepochopíme. Ale tady jde více o to, jaký je současný vědecký a většinou společností uznávaný názor v oblastech alchymie, astrologie a magie v porovnání s názory zcela opačnými. K těm mi poslouží jako podklad publikace českých hermetiků ze 30. let 20. století. Tato kombinace byla možná, protože názory okultistů se za 80 let nezměnily. A osobně mi přijde zajímavější, že když už budu konfrontovat vědecké názory s pseudovědeckými, tedy názory, které se sice opírají o vědeckou terminologii, ale spočívají na chybných premisách a nedají se testovat, bude poutavější k tomu použít právě práce českých hermetiků z dřívější doby než používat publikace současných okultistů. Zároveň mi to nabízí možnost ukázat, že i v době 1. československé republiky existovali hermetici, ač se o tom moc neví.

Co se týče literatury, ke kapitolám o alchymii, astrologii a magii chci k vysvětlení termínů použít Všeobecnou encyklopedii, Výkladový slovník esoteriky a pavěd, Okultismus od A do Z a další slovníky. Aby to nebyl moc strohý popis, chci k němu dále využít odborných nebo populárně naučných publikací, které se dají využít i k dějinám hermetických věd, jako jsou Omyly a podvody hledačů magie a kouzel, Čarodějnice, hvězdhláři a zlatodějové, Středověká alchymie, Kámen mudrců, Je astrologie věda?, článků v časopisech, sbornících a také různých dalších knih. K sepsání částí o postupnému návratu hermetismu na scénu a o životech českých hermetiků by mi měly posloužit publikace Novodobý český hermetismus a Esoterické Čechy, Morava a Slezsko. Podrobnější informace o těchto titulech a všech ostatních budou k nalezení v seznamu literatury na konci práce. Pochopitelně nemohou chybět publikace českých hermetiků, které napsali ve 30. letech 20. století. Nebudu využívat díla všech, ale jak už jsem zmínil, jen tři nejvýznamnějších z té doby, kterými byli Jan Kefer, Pierre de Lasenic a František Kabelák. A ani u nich nepoužiji všechny jejich publikace, ale vyberu jen některé, což by snad mělo stačit k vytvoření si kvalitního obrázku o jejich studiu. Ve 30. letech 20. století nebylo vůbec snadné se

k nim dostat. Většinou vycházela v nákladu pouhých deseti kusů, jen pro největší zájemce a hlavně zasvěcence do hermetismu. Tehdejší badatelé nechtěli, aby se publikace dostaly do rukou lidem, kteří do tajů okultních věd nejsou zasvěceni. Zabránili tak případným kritickým výtkám, takovým, jaké budu psát v této práci. Od 90. let 20. století byla díla znovu vydávána, tentokrát už v mnohem větším nákladu, a bez omezení prodeje, takže se jednak dostala do rukou zájemcům o hermetické vědy, kteří nebyli registrovaní v některé hermetické společnosti, ale i do rukou různým pochybovačům. Díky tomu jsem se mohl pustit do zpracování tohoto tématu. Nebudu mít sice už k dispozici první vydání, ale druhá či třetí se od prvního moc neliší. Když už, tak k užitku, například jsou opatřena úvodem.

Tímto způsobem téma doposud nebylo zpracováno. Dají se sice vyhledat části z dějin alchymie, astrologie a magie, je také možné přečíst si knihy od českých hermetiků. Ale mým přínosem by mělo být shromáždění dostupných informací o alchymii, astrologii, magii, a k tomu přidané vědecké či většinové názory české společnosti. A jak už jsem zmínil, dále pak vybrat kapitoly z publikací českých hermetiků, respektive citace z nich, které budu vyhodnocovat v souladu se současnými většinovými názory české veřejnosti. Ve výsledku bych tak rád studentům přiblížil hermetické vědy a části prací českých hermetiků, to vše s vědeckým pohledem.

Považoval bych za úspěch, pokud po přečtení této práce člověk, zejména student, nabude dojmu, že teď každému a všemu hned tak neuvěří, že si dokáže sám vyhodnotit co je pravda a co už je za její hranicí a že bude vše o okultních vědách pečlivě rozvažovat.

Pokud budu v této práci citovat, uvedu větu či věty v uvozovkách. Za nimi bude číslo a dole na stránce pod čarou citovaný zdroj. Jestliže se bude jednat o parafráze, tak větu nebo věty na jejich koncích označím číslem a dole na stránce pod čarou uvedu použitý zdroj.

1. Co je hermetismus, obnova hermetických věd v českých zemích na konci 19. století a vznik hermetických spolků za 1. československé republiky

1.1 Co znamená výraz hermetismus

Encyklopedický slovník vysvětluje pojem jako souhrnné označení pro neběžné tradice chápání skutečnosti. Jedná se o proud mysticismu zahrnující filozoficko-náboženské názory na podstatu a souvislost věcí a dění.¹ Soubor „tajných nauk“ opřených o tradici esoterismu můžeme nazývat i okultismem, který je v protikladu s akademickými vědami.² Základem hermetických nauk je esoterismus. Jedná se o vědění, utajené veřejnosti, k němuž vede cesta přes zasvěcení, změnu mysli a života. Jazykem jsou zejména symboly a obrazy. Hermetismus nabízí jiný pohled na skutečnost odlišný od obvyklé vědecké, filozofické i teologické interpretace.³ Páteř hermetického učení tvoří alchymie, astrologie a magie.

Slovo je odvozeno od staroegyptského boha písma a tajných věd Thovta, kterého Řekové nazývali Hermes. Pierre de Lasenic ve své publikace věnované Hermovi, připomíná že ale existovali tři jedinci jménem Hermes. Jednak to byl Henoch, podle židovské tradice původce písma, matematiky a astrologie. Druhým byl Egyptan Thot, který prý dal základ ke vzniku kabbaly. Třetím byl na začátku zmiňovaný egyptský Thovt, vynálezce počtů, svatého písma a veškerého vědění, znázorňovaný jako Ibis, kterého Řekové nazývali Hermem. Podle Lasenice šlo buď o tři různé osoby žijících v různých dobách, ale vždy šířící esoterní nauku nebo mohlo jít o jednu osobu. Pak je tu ještě možnost, kterou bychom my považovali za nejpravděpodobnější. Lasenicovi se ani v nejmenším nelíbí, když píše „podle nejabsurdnější, tak zvané „vědecké“ theorie, vyšlé z mozků ducha popírajících lidí,

---

¹ Kolektiv autorů, *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*.

² Tamtéž.

³ Tamtéž.

Hermes i Thovt jsou bytostmi vybájenými, jejichž domnělou existenci si lidská fantazie nasugerovala.“⁴

I když se jedná o postavu mýtickou, dala podnět vzniku hermetickým vědám. Starořecký bůh Hermes přinášel lidem poselství od bohů a doprovázel zemřelé do podsvětí, kde rozhodoval o osudech jejich duší. Dále byl „bůh obchodníků, řečníků, vynálezců, poutníků, cestovatelů, atletů, podvodníků a zlodějů.“⁵ Brzy po narození mu dal bůh Apollon radu, „aby šel na horu Parnas a naučil se tam od kněžek Thrií věštit.“⁶ Byl nazýván jako Hermes Trismegistos, čili Hermes třikrát mocný, protože znal tajemství tří tajných věd – alchymie, astrologie a magie. Syn nejvyššího boha Dia je tak považován za zakladatele okultních věd. Hermes byl údajným autorem řady esoterických spisů, které vznikly někdy mezi lety 100 př.n.l až 300 n.l. zvané jako Corpus Hermeticum. Jeho vrcholným dílem ale mají být teze vyryté do Smaragdové desky, které ovlivnily esoterismus v období renesance. Ta je považována za základní text hermetických věd. „Kniha obsahuje popis kosmu, počínaje hvězdným nebem přes planety až po mikrokosmos lidského světa, který zahrnuje i nerosty, rostliny, zvířata.“⁷ Nicméně není možné, aby tohle všechno napsal jeden člověk. A ještě bylo potvrzeno, že všechny spisy vznikly ve středověku. Kde byla Smaragdová deska nalezena nikdo neví. Údajně ji našel Alexandr Makedonský v Hermově hrobě, další legenda praví, že ji našla Abrahamova žena Sára v jeskyni, kde ji držela mrtvola Herma nebo že ležela v Cheopsově pyramidě. Jest-li byl původní text staroegyptský nebo řecký, se už vůbec nedozvíme. A že by byla deska ze smaragdů, na to už můžeme úplně zapomenout, těžko by se ve starověku mohlo někde objevit tolik velkých kamenů. Deska byla pravděpodobně zelená, ale vyrobená buď z méně vzácných kamenů nebo z vosku. První zmínky o desce jsou od 8. století. „Většina hermetických nauk má zcela jasně egyptský původ, ale objevují se v nich i prvky přejaté z novoplatonismu, zoroastrismu, gnosticizmu a judaismu. I když vnější forma mohla být přejatá, jádro těchto myšlenek je svým původem v podstatě egyptské.“⁸ Už Egypťané chtěli jen tajné zasvěcení do znalostí, které by se totiž mohli dostat k nepřátelům jejich učení. „Za ideální se proto pokládal model malé skupinky zasvěcenců, povzbuzovaných a vedených vynikajícím učitelem. Takové skupině

---

⁴ LASENIC, *Hermes Trismegistos a jeho zasvěcení*, s. 9.

⁵ ZAMAROVSKÝ, *Bohové a hrdinové antických bájí*, s. 191.

⁶ Tamtéž, s. 192.

⁷ HAAGE, *Středověká alchymie*, s. 63.

⁸ MARSHALL, *Kámen mudrců. Výprava za tajemstvími alchymie*, s. 165.

spřízněnců méně hrozilo státní pronásledování, ať byla její nauka sebepodvratnější.⁹ Hermetismus pronikl do Evropy prostřednictvím egyptských Řeků a také Arabů, kde již předtím existoval starožidovský esoterismus – kabbala. Nejvýraznější variantou staroegyptského esoterismu byl mystický proud rosenkruciánství. To volalo po nápravě společnosti, zmírnění náboženských třenic na základě poznatků kabaly, magie a alchymie. O hermetických naukách magii, alchymii a astrologii se dá pojednávat odděleně, ale je třeba mít na paměti, že jsou propleteny.

1.2 Novodobé počátky hermetismu

Vývoj jednotlivých hermetických věd na českém území od středověku do dnešních dnů je popisován v kapitolách, které se jim věnují. V této nás zajímá, kam až sahají kořeny českých hermetiků bádajících ve 30. letech 20. století.

Pro začátek ale pro jistotu i tak zlehka začneme o něco dříve, v renesanci, na dvoře českého krále. Největší rozkvět hermetických věd byl v českých zemích za panování římského císaře Rudolfa II. v 16. století. Říká se o něm, že to byl podivínský vladař. Těmto názorům rozhodně pomohla jeho víra v hermetické vědy, hlavně v magii a alchymii. V období po jeho smrti až do konce 19. století je poměrně málo dokladů o vývoji hermetismu na českém území, ale i v celé Evropě, protože se vše dělo tajně.

Důležitým mezníkem bylo založení první Teozofické společnosti v Praze v roce 1891, leč neverejné. „Zakladatelka teozofického hnutí H. P. Blavatská zavedla zasvěcování do společnosti po zednářském vzoru, a proto se její pobočky nazývaly lóžemi.“¹⁰ Pražská lóže nesla název U modré hvězdy a sezení se konala v bytě bankéře Gustava Meyrinka na Ferdinandově (dnes Národní) třídě. Účastníků bývalo kolem deseti (Karel Weinfurter, Adolf Leonhardi a další), Češi i Němci, ačkoliv obecně pražská německá menšina s Čechy moc kontaktů neudržovala. Jména členů nejsou přesně známa, kvůli zájmům osob šlechtického původu. Pražská lóže studovala východní náboženství a filozofii. Teozofická nauka zakazuje studovat magii, přesto se ji někteří věnovali.

⁹ MARSHALL, *Kámen mudrců. Výprava za tajemstvími alchymie*, s. 166.

¹⁰ SANITRÁK, *Dějiny české mystiky I*, s. 63.

Skupina vyložených zájemců o okultní vědy se zformovala na jihu Čech. V roce 1895 baron Adolf Leonhardi založil martinistickou lóži U modré hvězdy (název je podle hostince, kde se skupina scházela. Shoda názvu s pražskou lóží není náhodná, název pro ní totiž navrhoval rovněž Leonhardi) v Českých Budějovicích, ve které se sdružovali lidé se zájmem o hermetismus. To už byl ale starý egyptský hermetismus smíšen s kabbalou nebo s indickou teosofií. Leonhardi byl krátce předtím v Paříži zasvěcen do řádu Martinistů jejich nejvyšším představitelem Gérardem Encaussem, zvaným Papusem, čímž získal oprávnění k založení lóže. Po několika letech sice v důsledku hospodářských potíží barona Leonhardiho lóže zanikla, ale nic to neměnilo na tom, že novodobý zájem o okultismus byl v českých zemích zahájen. Členové se přesunuli do Prahy, kde se vedení chopili advokát Karel Draždák a publicista Jan Maštalíř. V roce 1905 založil martinistickou lóži v Přerově Otokar Griese. V roce 1909 se pražští okultisté v čele s Josefem Šimánkem pokusili magickou cestou vyléčit Jaroslava Vrchlického ze syfilidy. Slavný spisovatel se trochu zajímal o okultismus a proto se rozhodl absolvovat tento pokus. Nicméně výsledek byl neúspěšný a Vrchlický nemoci za tři roky podlehl. Byla to jen další špatná reklama pro „čarodějnické snahy“ okultistů.

I v Evropě začíná v této době obnova starověkého hermetismu, v Anglii, v Německu a hlavně ve Francii snahou Éliphas Léviho. Exulanti zakládají lóže také ve Spojených státech amerických. Okultismus začal zajímat i lóže svobodných zednářů.

1.3 Hermetické společnosti v Československu v období 1. republiky

Zájem lidí o hermetické vědy byl po první světové válce větší než před ní. Jednak kvůli hrůzám z války a také kvůli obavám co bude po ní. „Dnes bychom řekli, že se okultismus stal obchodním artiklem – povrchní módou mezi umělci i dobrodružnou četbou, na které se snažil přiživit kdekdo.“¹¹ Během války činnost českých hermetiků přestala, protože řada z nich musela narukovat na frontu. Na ní padl Alois May zvaný Tabris, další hermetici jako Otokar Griese nebo Bohumil

---

¹¹ SANITRÁK, *Dějiny české mystiky I*, s. 185.

Janoušek se vrátili domů. Rozvoj hermetiky byl po válce pomalý kvůli hospodářskému úpadku. Griese se počátkem dvacátých let pokusil obnovit vydávání publikací v rámci přerovské Svobodné školy věd hermetických, k tomuto účelu založené. Brzy se toho ale musel vzdát, protože nedokázal splácet dluhy v tiskárně, a ta odmítla dál zadarmo vydávat hermetická díla. Dluh nedokázal splatit ani do konce života. Nebyl jediným kdo zažil v této oblasti neúspěch. Naopak uspěly nově vzniklé Společnost pro psychická bádání, Společnost pro mystická studia, Společnost pro objektivní a experimentální okultismus, Alchymistická společnost a hlavně Volné sdružení pracovníků okultních, které se scházelo v restauraci V sadech v Praze-Bubenči. Z něj brzy vznikla společnost Universalia. „Směrem klasického hermetismu se ubírala francouzská škola Papusova, římská skupina „Ur“ vedená vynikajícím hermetikem J. Evolou a pražská skupina hermetiků (P.de Lasenic – P. Kohout, J. Kefer a F. Kabelák).“¹² Později vznikly i další spolky zabývající se esoterikou jako Okultní a astrologická společnost pro vědecké bádání a pro studia národohospodářská. Dále to byla v roce 1929 společnost Psyché vedená Karlem Weinfurterem. „Byl to muž pozoruhodný, ovšem v mnoha směrech kontroverzní, jenž byl jako většina českých okultistů za války mučen a psychicky týrán gestapem.“¹³ Psyché chtěla vysvětlit záhady božství a lidské duše. „Věda nemůže člověka spasit ani mu dát poznání pravdy. K němu vede pouze odvrácení se od zevního světa a obrácení do nitra, neboť toto vede ke spojení s vnitřním božstvím, které je totéž co absolutní pravda.“¹⁴ Ve třicátých letech, když se Universalia stala veřejně činnou společností, většina ostatních spolků věnujících se hermetismu zanikla. Mezi významnější společnosti které zanikly až s nacistickou okupací patřila martinistická lóže Simeon (později nesla název Paragava), která se krátce po vzniku rozdělila, a vznikla tak navíc ještě lóže Gedeon. Dále Horev-klub, který založil Lasenic po odchodu z Universalie. A také skupina okolo Jiřího Arvéda Smíchovského.

Po válce rovněž vznikly a pár let vycházely dva časopisy o okultismu, tím hlavním byla odborná Okultní a spiritualistická revue nakladatele Zmatlíka vycházející od roku 1921, redigovaná nejprve Karlem Weinfurterem, později Emanuelem Lešehradem a Jiřím Karáskem ze Lvovic. „V listopadu 1924 Zmatlík vydávání revue z finančních důvodů pozastavil s poukazem na možné pokračování za

¹² NAKONEČNÝ, *Lexikon magie*, s. 240.

¹³ KUCHARŤ, Jiří a kol., *Esoterické Čechy, Morava a Slezsko*, s. 35.

¹⁴ SANITRÁK, *Dějiny české mystiky I*, s. 262.

lepších podmínek.“¹⁵ K obnovení už nedošlo, ale od roku 1929 ji měla nahradit populistická Revue šťastných lidí vedená Jaroslavem Šulcem. Jenže už od roku 1924 vycházela revue věnovaná mystice, okultismu a metapsychice Psyche redigována Karlem Weinfurterem, které nemohla Revue šťastných lidí konkurovat. Zájem lidí o okultismus zvyšovaly i noviny, které psaly např. o strašidelných místech. Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava 15.3.1939 byly spolky věnující se hermetismu zakázány a zájemci o něj se scházeli jen tajně.

---

¹⁵ SANITRÁK, *Dějiny české mystiky I*, s. 191.

2. Společnost zájemců o okultní vědy a její nejvýznamnější členové ve 30. letech 20. století

2.1 Vznik společnosti Universalia

Po první světové válce, která sebou přinesla mnoho hrůzy a utrpení se logicky změnil duchovní život mnoha lidí v nově vzniklé Československé republice. Důkazem je odchod jednoho milionu lidí z katolické církve. Protože došlo k takovému zvratu v myšlení lidí, vytvořil se prostor pro vznik spolků zabývajících se okultismem. Byly to např. Společnost pro mystická studia, Společnost pro objektivní a experimentální okultismus, Společnost pro studium okultních nauk nebo Duševědná společnost. Vznikaly i časopisy jako Stopy duše nebo Okultní a spiritualistická revue.

Z pozdějšího pohledu se nejdůležitějším spolkem stalo Volné sdružení pracovníků okultních, studující hermetické vědy. Z mála zájemců o hermetismus, jako byli Petr Kohout-Lasenic, Jan Kefer, Oldřich Eliáš, Miroslav Kruml, Julius Nestler, Bohumil Hradečný, B. Adámek, Vojtěch Ježek a Jiří Grubner, vznikla roku 1920 Universalia jako soukromý kroužek, který se 24.6. 1927 přeměnil ve sdružení Universalia - společnost českých hermetiků.

Oficiálně státem uznána byla 4.5. 1930. Od roku 1933 vydávala věstník Herold, který brzy zrušila a od roku 1934 vydávala časopis Logos. Hlavními osobami se stali Jan Kefer a Petr Kohout-Lasenic, ten na rozdíl od Kefera nesídlil v Praze, ale v Paříži, kde se stal předsedou redakčního sdružení mezinárodního výboru Universalie, vydávající Encyklopedii, kterou připravovala řada lidí z různých esoterních směrů, ta sice nebyla dokončena, ale v letech 1932-1940 vyšlo 58 sešitů. „V příslušném hesle Encyklopedie okultismu, filosofie a mythologie je Universalia charakterizována jako neodvislá nedogmatická společnost pracující v zásadách filosofického i hermetického universalismu a jejím posláním je propagace hermetismu a filosofie, syntetické studium náboženských a okultních nauk všech směrů a dob, aby byl posílen idealistický a duchovní proud v soudobé kultuře.“¹⁶ Ideou byl universalismus, šlo tedy o směřování k syntéze esoterního vědění.

¹⁶ NAKONEČNÝ, *Novodobý český hermetismus*, s. 94.

„V Universalii se poprvé ucelenou formou přednášela a publikovala díla hlavních hermetických oborů: alchymie, astrologie, magie (včetně magie sexuální), mystiky, tarotu, kabbaly, okultního lékařství, egyptského esoterismu a tehdy počínající parapsychologie.“¹⁷ Universalii v Praze řídil J.Š.Kmínek, po něm J. Řebík a od roku 1937 Jan Kefer, hlavní činností bylo vydávat knihy o hermetismu, jak literaturu starší, tak autorů žijících ve 30. letech 20. století. Druhou nejdůležitější aktivitou byly přednášky. Svobodná škola věd hermetických, kterou řídil Oldřich Eliáš, je konala v Pařížské ulici, pak se přesunuly do kavárny Louvre v Národní ulici, a nakonec kvůli zvyšujícímu se počtu posluchačů, v roce 1938 do velkého sálu kavárny hotelu Zlatá husa (dnes Ambassador Zlatá Husa) na Václavském náměstí, kam docházelo 50 až 80 zájemců. Přednášky byly např. na témata jako Moderní magie, Astrologie a lékařství, Parapsychologie, Hermetická filosofie, Kabbala atd. Dalšími úkoly Universalie bylo získávat členy, vytvářet pobočky po republice či budovat laboratoře. Tomuto poslednímu úkolu se věnoval František Kabelák, Vídeňský Čech, který přišel do Prahy v roce 1936.

2.2 Zánik společnosti Universalia

V roce 1937 z Universalie vystoupil Petr Kohout-Lasenic, protože se mu nelíbil jednak velký demokratismus ve spolku (zatímco Kefer nechtěl vedení diktátora a žádná tajná hlasování) a také proto, že mu nebylo blízké Keferovo pojetí rozšiřování hermetismu mezi co nejvíce lidí (Kefer argumentoval, že kdyby nebylo spolku, těžko by se základna členů zvýšila během několika let z cca 10 lidí na cca 700 osob), měl obavy, že dojde k znevážení tohoto učení.

Petr Kohout-Lasenic založil spolek Horev-klub, česky klub Světla, který se věnoval staroegyptskému esoterismu a kam přešla řada členů z Universalie.

9.6. 1941 byla gestapem Universalia zrušena, její sekretariát (roku 1936 se přesunul z Malířské ulice na Letné do Švandovy ulice na Smíchově) uzavřen a došlo k zatčení předsedy Universalie Jana Kefera.

---

¹⁷ KUCHAR, Jiří a kol., *Esoterické Čechy, Morava a Slezsko*, s. 35.

2.3 Společnost Universalia v období totality

Po druhé světové válce ještě v „demokratickém“ Československu nebylo úřady dovoleno obnovení Universalie, protože nebyla považována za vědecký spolek. Po roce 1948 kdy se k moci dostala Komunistická strana už obnovení společnosti nebylo absolutně možné, hermetismus byl oficiálně brán jako nevědecký světový názor. I nadále ho však zájemci studovali, ale pouze v tajných kroužcích. Například na pražské filosofické fakultě měl František Kabelák potají skupinu žáků. Tímto způsobem vzniklo několik pokračovatelů hermetismus, mezi nimi např. Milan Nakonečný. Hermetická literatura vycházela pouze v samizdatu.

2.4 Obnovení společnosti Universalia po listopadu 1989 a její brzký zánik

Universalia byla obnovena až v červnu 1990 hlavně z iniciace Milana Nakonečného, Blahoslava Janeše a Vladislava Zadrobílka. Ti si pak rozdělili hlavní místa. Milan Nakonečný se stal předsedou. Šéfredaktorem znovu vydávaného časopisu Logos se stal Vladislav Zadrobílek. V roce 1993 se stal předsedou Ivo Chmelař a v letech 1995 – 1998 jím byl Vladislav Zadrobílek. Společnost měla po obnovení 400 členů. Ale kvalita neodpovídala té meziválečné a Nakonečný a mnozí další s ní přestali spolupracovat. V únoru 1998 byl na řádné členské schůzi společnosti změněn její název z Universalia na Univerzalia a byl přijat nový znak. Předsedou se stal František Pikard. Univerzalia přestala vydávat časopis Logos, kterého se ujmul nakladatelství Trigon. To byl konec Universalie.

2.5 Pochybná společnost Univerzalie na začátku 21. století

Sice dodnes pokračuje pod pozměněným názvem, ale liší se kvalitou. Současná Univerzalie se stává předmětem kritiky hned z několika důvodů. Jednak tím, že hermetici nejsou dostatečně známé osobnosti pro odbornou veřejnost, což je u

tak malé skupiny lidí poněkud zvláštní. Dále zatímco společnost Universalia neměla v období první republiky možnosti internetu a navíc se o duchovno nezajímala takový počet lidí, byla otevřenější pro širokou veřejnost mnohem více než její dnešní pokračovatelka. Ta o takové působení nemá zájem, důvodem je pro ni i to, že informace o duchovních záležitostech mohou prý lidé dnes získat leckde. Nevhodně tak nakládá s dědictvím po Universalii. Univerzalii se nevyhnuly ani skandály, jedním takovým skončilo působení Slováka Pecha, který byl podezřelý z plagiátorství, když vydal Keferovu lístkovnici pod svým jménem. Společnost také nepovažuje za důležité, kolik knih členové publikovali, a to z prostého důvodu, že nikdo nic doteď nevydal. Nehodlá ani sdělit počet členů, natož zveřejnit jejich jména, jen přiznává, že jich je kolem jednoho sta.

Systematická práce Univerzalie neexistuje, i když ona sama tvrdí, že vše funguje tak jak má, ale nikde nehodlá popisovat svůj systém činností. Jediné co prozradí, že se snaží o syntézu hermetických nauk. Problémem by mohlo být i jejich velké věnování se magii, která je tématem, možným ke snadnému klamání lidí bez patřičných znalostí přednášejících.

2.6 Tři okultisté

Společnost Universalia, sdružující zájemce o hermetické vědy, neměla v době první republiky mnoho členů, ale ani málo. Připomínat si formou životopisů každého účastníka by nemělo smysl. Ostatně ani dále v této práci nejsou rozebírána díla všech, ale jen vybraných jedinců. Výběr to nebyl těžký,

v Universalii byli totiž tři badatelé, kteří výrazně vyčnívali z řady. Byli to Jan Kefer, Petr Kohout (známý spíše pod pseudonymem Pierre de Lasenic) a František Kabelák. Než se v dalších kapitolách dostaneme k obsahům jejich publikací, podíváme se nejprve na jejich životy a práci pro Universalii, abychom se o nich na začátek dozvěděli něco bližšího.

2.7 Jan Kefer (31.1.1906 - 3.12.1941)

Narodil se v Novém Bydžově. Do tří let byl slepý, což mohlo pomoci rozvoji jiných způsobů vnímání. Otec mu zemřel v dětství a matka se s ním poté odstěhovala do Prahy. Zde vystudoval Arcibiskupské gymnázium a poté hudební estetiku a filosofii na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Kdo ho přivedl k hermetismu se neví. Možná to byl jeho třídní učitel Jaroslav Ovečka, autor knihy o mystice. Stopou by také mohlo být, že se znal s kulturním historikem Čeňkem Zíbrtem, zájemcem o esoteriku, který napsal např. knihu *Virgule a siderické kyvadlo*, je tedy možné, že to byl třeba on.

Po studiu vedl Kefer skautský oddíl, a mezi žáky měl i budoucího spisovatele Václava Čtvrťka, který mu později pomáhal v jeho studiu magie překlady francouzských textů. Od roku 1933 byl knihovníkem v knihovně Národního muzea, později v knihovně Strahovského kláštera, zde všude měl dostatek materiálů kde studování esoteriky. Roku 1938 se stal zemským muzejním komisařem.

Nejvíce času trávil řízením společnosti českých hermetiků *Universalie*, kde patřil k nejčastějším přednášejícím, v jejím rámci psal knihy (*Praktická astrologie*, *Theurgie*, *Theurgie magické evokace* a nedokončená *Syntetická magie*), články, překládal, redigoval revue *Logos* a staral se o vydávání publikací. Na provoz si bral půjčky a použil i manželčino věno - činžovní dům na Smíchově. (V roce 1935 si totiž vzal dceru jedné z posluchaček přednášek o hermetismu, 19letou Dagmar Moosovou, která se později věnovala astrologii, a s níž měl v roce 1936 syna Reginalda). Následné exekuce na plat byly běžné. Přednášel o magii, astrologii, alchymii, theurgii apod. na Svobodné škole věd hermetických. „Duchovně navazoval Kefer na svůj velký vzor Éliphas Léviho, na jeho pokus o syntézu esoterního katolicismu a hermetismu. Avšak zatímco Lévi akcentoval svou snahu studiem kabbaly, vycházel Kefer spíše z tradic Západu. Proto nejvyšší úsilí této syntézy spatřoval v teurgii.“¹⁸ Chtěl sepsat první dílo na světě, které by shrnovalo celou magii, z knihy *Syntetická magie*, kterou kvůli nástupu nacismu

---

¹⁸ NAKONEČNÝ, *Novodobý český hermetismus*, s. 166.

nestačil dokončit, napsal 500 stran a vydal ji v 30 sešitech. Snažil se český hermetismus pozvednout na světovou úroveň a chtěl, aby byla Praha jejím hlavním světovým sídlem. Roku 1924 dostal cenu za literární práci Zeyerova fondu při Čs. Akademii věd a umění.

Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava v přednáškách kritizoval nacismus a vychvaloval český národ. Na udání ho gestapo 9.6.1941 zatklo a převezlo do vězení na Pankráci. Nebylo to ale jistě jen kvůli kritickým výtkám na přednáškách, nacisté zatýkali spousty okultistů, kteří s nimi nechtěli spolupracovat. Krátce na to mu členové gestapa ve svém sídle v Petschkově paláci předložili řadu knih, aby jim z nich vybral nejlepší hermetickou literaturu, on ale naopak vyřadil stěžejní vědecká díla, aby nebyla odvezena. Dostal od nich také nabídku získat německou národnost (jeho dědeček byl Němec) a k tomu dobře placené zaměstnání, snad v Hitlerově astrologické kanceláři, všechno ale odmítl. A tak byl převezen do koncentračního tábora Flossenbürg u Drážďan, kde v kamenolomu musel tahat velké balvany. Co se týče jeho zdraví, celý život trpěl obezitou, a to i přesto že kvůli práci neměl moc času pravidelně a dobře jíst, což nepřidávalo jeho chatrnému zdraví. Po zadržení se mu zhoršila cukrovka, a v lágru se ještě přidal zápal plic a tak když ho 3.12.1941 dozorce zbil, vyčerpaný Kefer následkům téhož dne podlehl. Pohřbený je na pražském smíchovském hřbitově na Malvazinkách. Tragédie manželů byla dovršena 11.7.1942, kdy zemřela jeho žena Dagmar Keferová na tetanus. (Syna Reginalda vychovali rodiče Dagmary, v dospělosti se pak stal dlouholetým šéfem olomoucké opery).

2.8 Petr Kohout-Lasenic (17.5.1900 – 23.6.1944)

Narodil se v Brně, ale už od dětství žil v Praze, kde později vystudoval obchodní akademii. Zřejmě proto, aby se mohl naplno věnovat studiu esoteriky se nepřihlásil na vysokou školu. Při svém bohémském životu by nedokázal obojí skloubit. V roce 1924 se oženil a novomanželé se přestěhovali do Chrástu u Chrudimi. Studiu hermetismu se začal věnovat asi v roce 1920. Kdo nebo co ho

k tomu přivedlo není známo. Své poznatky si vždy ověřoval magickou praxí. V osobním životě si rád dělal legraci z ostatních lidí takovým způsobem až často svými žerty přiváděl okolí do nevhodných situací. Například do roku 1924 za ním do Chrástu jezdili zájemci o okultismus z Prahy, pak jim ale jednoho dne předvedl jakýsi magický pokus, který je vyděsil natolik, že je odradil od dalších návštěv. Když se manželství za pět let rozpadlo (asi i kvůli sexuálně-magickým experimentům), měl řadu nepříjemností s policií. Byl vyšetřován za fingované vloupání do svého bytu, žalovala ho tchýně a švagr za odcizení předmětů a peněz, dokonce byl podezřelý z vražd Janotové a Otýlie Vranské, a přestože strávil nějaký čas ve vazbě, nikdy nebyl souzen. Po rozvodu se vrátil do Prahy a bydlel u Josefa Adamíry, muže, který patřil k obnovitelům hermetismu v českých zemích na přelomu století. Adamíra měl kontakty na pařížské martinisty, díky čemuž Kohout odjel v roce 1930 do hlavního města Francie. Ale už před odjezdem začal užívat pseudonym Pierre de Lasenic (česky Petr z Lásenice). Víme že se narodil v Brně a ne v Lásenici, jméno si totiž nezvolil podle místa, ale podle středověkého Petra z Lásenice, s jehož postavou se ztotožnil. Při pobytu v Paříži zde založil pobočku pražské Universalie. Když se v roce 1933 objevil zpět v Praze, bydlel u Jana Kefera, kde se nejenom nechal vydržovat, ale jakmile mu došly peníze, neváhal klidně zastavit třeba Keferův psací stroj. Žil si na volné noze a peněz se mu celý život nedostávalo. Živil se přednášením v Universalii a psaním do časopisu Logos. Psal i knihy a jeho vrcholným dílem je Hermetická iniciace. Byl toho názoru, že nejvíce znalostí o hermetismu vzniklo v Egyptě. „Lasenic přijal hypotézu o atlantském původu staroegyptské kultury a esoterismu, za jehož vývojově nejvýše vyspělé středisko pokládal chrám v Menoferu (Memfidě), kde vznikla esoterní doktrína Světla-Horev.“¹⁹ Přes různé vyjmenované nešvary se stal nejvýraznější osobou mezi hermetiky v meziválečném období. Jeho význam spočívá nejvíce v pochopení a rekonstrukci poznávacích soustav starých civilizací. V letech 1934-1937 byl v Alžíru. Od roku 1937 bydlel přes léto v Káraném u Prahy a v zimě v Příbrami. Téhož roku opustil Universalii kvůli neshodám s Keferem v názorech na její poslání, nesouhlasil s velkou otevřeností Universalie, chtěl uzavřenou společnost pro pár odborníků. V roce 1938 založil Horev-klub, který měl

---

¹⁹ NAKONEČNÝ, *Novodobý český hermetismus*, s. 154.

dvacet aktivních členů a také martinistickou lóži Paragava, kde se zabýval hermetickými kulturami. Klub byl sice nacisty po vzniku Protektorátu zastaven, nicméně nadále fungoval v omezeném počtu ve vile v Káraném. Gestapo si Lasenice odvedlo, ale po jeho obhajobě, že se zabýval jen kulturou starověkého Egypta, ho po delší době propustilo. Ve vile v Káraném Lasenic bydlel s manželi Sedláčkovými, členy Horev-klubu. Vyvolávali zde různé bytosti, které následně fotografovali. Věznění mu ale podlomilo zdraví. V roce 1944 zemřel na tuberkulózu. Pohřbený je v Praze na Olšanech.

2.9 František Kabelák (8.11.1902 – 13.8.1969)

Narodil se roku 1902 ve Vídni v české rodině. O jeho dětství se nic neví, a sám Kabelák o svém soukromí nikdy nemluvil. Po maturitě cestoval po světě. V Africe onemocněl malárií, kvůli čemuž měl celý život zdravotní obtíže. V Palestině se setkal se znalcem kabbaly. Zapůsobilo to na něj natolik, že se pak v životě nejvíce věnoval studiu kabbaly, hebrejské variantě hermetismu. V roce 1936 přišel do Prahy, a krátce na to vstoupil do společnosti esoteriků - Universalie. Nikdy ale nevstoupil do esoterní společnosti. Vyznal se v magii a kabbale natolik, že mohl v Universalii hned začít přednášet. Jazyk nebyl překážkou, protože díky rodičům češtinu ovládal. Kromě práce v Universalii, hodně studoval v univerzitní knihovně. Pracoval jako soukromý úředník, dělal finanční uzávěrky, daňová přiznání apod., a tak si toho v životě moc nevydělal. Nedostatek peněz i času se nezamlouval jeho ženě Zdeňce Lacinové, kterou si v roce 1937 vzal a měl s ní syna a dceru, a tak se s ním rozvedla, ale až do jeho smrti žili spolu v jednom bytě. Vše o kabbale vložil do třídílného díla Kabbalistické zasvěcení. První díl vydal v nákladu pouze deseti kusů. Podobně tomu tak bylo i s jeho dalšími díly. Rozuměl si s Lasenicem v názoru zveřejňovat hermetické vědy jen zasvěceným zájemcům. Vliv Lasenice ho pak pohltil natolik, že se více zaměřil na staroegyptskou filosofii Světla-Horev, kterou začal považovat za vrchol esoteriky. Věnoval se i ceremoniální magii, tedy evokacím elementárních bytostí. V tom byl lepší než samotný Kefer. Jeho největším dílem je

Božská magie, ve které napsal že magie je metodou transcendentního poznávání zákona vesmírného souznění. Po roce 1945 bydlel v Telnici v severozápadních Čechách. Tam si postavil v lese dřevěnou boudu, kde dělal magické pokusy. Po čase se přestěhoval do blízké Vodné a nakonec do Bečova nad Teplou. V této době pracoval jako důlní pumpař. Po roce 1948, kdy komunistická strana zakázala přednášky o hermetických vědách, dojížděl do Prahy tajně přednášet malé skupině zájemců na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Celetné ulici. Debata pak obvykle pokračovala ve čtyřech, pěti lidech u jednoho z posluchačů doma. Kabelák zemřel v roce 1969 na selhání srdce v Bečově nad Teplou. Pohřben je v Karlových Varech.

2.10 Hlavní hermetické disciplíny

Dalo by se říci, že číslo tři je pro tuto práci symbolické. Nejenom, že v ní rozebíráme díla tří nejvýznamnějších českých hermetiků, ale zabýváme se i třemi hlavními obory hermetických věd. Totiž alchymií, astrologií a magií.

V následujících jednotlivých kapitolách si popíšeme, jak se tyto obory definují, o co v nich jde, jaké jsou na ně odborné vědecké pohledy dnešní doby, připomeneme si jejich historii (zejména na českém území) a podíváme se kriticky na obsah vybraných děl či kapitol výše zmiňovaných tří českých hermetiků.

2.11 Autoři a jejich specializace

Každý ze tří námi sledovaných badatelů měl oblast, o kterou se zajímal nejvíce. Magie byla pro všechny společná, Jan Kefer si k ní ještě přibral astrologii, Pierre de Lasenic alchymii a František Kabelák ve čtyřicátých letech kabbalu, druh židovské mystiky. Věnovat se úplně všem jejich publikacím by bylo zbytečné.

Celkem dobrý obrázek o jejich názorech a představách si můžeme udělat i z několika obsahů knih nebo z vybraných kapitol, které si v této práci prohlédneme v částech o alchymii, astrologii a magii. Z publikací vybereme nejzajímavější pasáže, které porovnáme s racionálním uvažováním 21. století. Z výsledků bychom si měli uvědomit, zda máme považovat hermetismus za odbornou nebo pseudovědeckou disciplínu. V kapitole o alchymii se zaměříme na Lasenice, v astrologii dáme nejvíce prostoru Keferovi a v magii se podíváme na publikace všech tří.

3. Alchymie

3.1 Co znamená pojem alchymie

Slovník říká, že se jedná o označení pro pokusnou činnost s přírodními látkami, zvláště přeměnu prvků a získání elixíru mládí. Původním cílem „Velkého díla“ alchymistů byla duchovní dokonalost v lidech a ve vesmíru.²⁰ Alchymie se vyvíjela dvěma směry, první byl otevřený, exoterický, kde se alchymisté věnovali střízlivým pokusům a z jejich poznatků se zrodila chemie a druhý směr byl uzavřený, zaměřený esotericky, kde bylo vše psáno v symbolech a který v novověku mizí ve spleti esoterických kruhů. „Exoterická alchymie se zabývá praktickou stránkou přípravy substance – kamene mudrců - , jež má schopnost měnit kovy ve zlato a prodloužit lidský život. Tento aspekt sehrál klíčovou roli v dějinách vědeckého rozvoje. Na druhé straně esoterická tradice spatřuje v transmutaci zlata činnost symbolickou, představující pokus o oduševnění hmotného člověka, jež vede k duchovnímu osvícení.“²¹ Alchymie „patří k oborům lidské činnosti, o kterých kdekdo slyšel, a ony se přesto halí do roušky neproniknutelného tajemství.“²² Snahy o vědeckou činnost se jí nedařily. Byla považována za nápodobu vědy, která používá nesrozumitelné texty a tvoří černou magii. „Běžné lidové povědomí řadí alchymii kamsi na periferii intelektuálního života.“²³ A není divu. Vždyť co si soudný člověk může myslet o někom, kdo se snaží přeměnit kov ve zlato. Pomyslí si, že jde o šarlatána, který se snaží zbohatnout na úkor nebohých zvědavců. Na argumenty, že alchymie nemůže být fikcí, když se jí zabývalo takové množství lidí jako Tomáš Akvinský, Albrecht Dürer, Rudolf II., Johann Wolfgang Goethe, Isaac Newton a další, můžeme odpovědět, že tito a mnozí další byli jen zvědaví. I v budoucnu se takoví najdou, pokud bude mít náš svět, potažmo vesmír, tolik záhad. Ale mohou být i jiné důvody proč se lidé o alchymii zajímali. Například Rudolfa II. k tomu vedlo zoufalství z jeho zdravotního stavu, jak bude dále ještě zmíněno. Každý zájemce má svůj příběh.

²⁰ Kolektiv autorů, *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*.

²¹ MARSHALL, *Kámen mudrců. Výprava za tajemstvími alchymie*, s. 28.

²² Tamtéž, s. 27.

²³ Tamtéž, s. 28.

Podle Aristotelovy přírodní filosofie věc začne existovat poté, co se k pasivní materii nebo-li látce přidá forma, která ji uvede do pohybu. „Podle nejstarších helénistických receptur má být neušlechtilému kovu nejprve odňata „nemocná“ forma, jinak řečeno je třeba jej převést na prvotní materii. Potom se přistupuje k tingování, tj. přidává se tinktura, jež vyvolá žluté nebo bílé zbarvení, podobné barvě zlata či stříbra.“²⁴ „Všechny věci povstaly z Jednoho a z toho vyplývá, že všechny musí být proměnitelné ve všechny.“²⁵ Časem se ustálilo, že jediným, kdo může zušlechtit kovy je kámen mudrců. Základ pro výrobu takového kamene byl stejný - surovinu převést na úroveň prvotní materie, tedy zbavit ji všech jejích vlastností a poté ji dát novou formu a vrátit do života. Alchymisté „se řídili pravidlem „chceš-li poznat pravý kámen mudrců, hledej ho v sobě samém, a začni tím, že poznáš sám sebe“, protože byli přesvědčeni, že fyzickou transmutaci kovů se jim podaří uskutečnit pomocí své psychické energie, a že jejich vlastní psychická proměna dokáže zapůsobit ke zdaru Velkého Díla.“²⁶ „Alchymisté si uvědomovali, že kovy jako „přírodní látky“ sice nelze vyrobit uměle, ale byli přesvědčeni o jejich možné přeměně neboli transmutaci, k níž měla napomoci tajemná příměs či síla, která by dokázala přimět obyčejný kov, aby na sebe vzal podobu a vlastnosti kovu ušlechtilého, především zlata.“²⁷ „Postupem času převládl názor, že transmutace olova ve zlato je pouhou metaforou pro transformaci základní hmoty, jíž se v tomto případě mínila lidská duše, v jakýsi mnohem čistší stav bytí.“²⁸ „Stěží tedy můžeme hovořit prostě o alchymii, je nutné rozlišovat mezi alchymii praktickou, teoretickou, přírodně filosofickou, mystickou, lékařskou, synkretickou... Podobně se i mezi alchymisty vyskytovali střízlivě uvažující přírodovědci, lékaři a hledači mystických pravd, ale také šarlatáni.“²⁹ Práce alchymistů byla nelehká, museli rozluštit složité texty, které dělají problémy i dnešním překladatelům, dělat pokusy v nedokonalých pecích, hlídat nepoctivé spolupracovníky, kterým šlo jen o peníze, dát si pozor na výbuchy, a v neposlední řadě do toho vložit všechn svůj majetek a pak už jen doufat v pomoc Boží.

Dnes je skutečně možné vyrobit z neušlechtilých kovů zlato, ale výroba by vyšla draž než si koupit zlato opravdové.

---

²⁴ HAAGE, *Středověká alchymie*, s. 18.

²⁵ Tamtéž, s. 63.

²⁶ TOUFAR, Pavel. *Čarodějnice, hvězdhláři a zlatodějové*, s. 5.

²⁷ Tamtéž, s. 129.

²⁸ COX a FOSTER, *Okultismus od A do Z*, s. 16.

²⁹ HAAGE, *Středověká alchymie*, s. 13.

3.2 Vývoj alchymie v českých zemích

Do českých zemí se alchymie ve středověku dostala buď přes putovní mnišské řády nebo ji přinesli cizí univerzitní učitelé a studenti z Itálie a Francie, případně Češi, kteří tam působili. Ač se to může zdát pro současné lidi neuvěřitelné, alchymie se v těchto zemích ve 13. a 14. století běžně studovala na univerzitách a je možné, že se jí zabývali i na pražské Karlově univerzitě. Dokud papež Jan XXIII. nevydal roku 1317 bulu proti alchymistům, kteří vyrábí falešné zlato a klamou lidi. „Papež měl sice na mysli především padělatele peněz, ale současně rozhodl také o trestu pro podvodníky, a alchymii pro jistotu raději zakázal.“³⁰

Ve 14. a 15. století se alchymii v českých zemích věnovali někteří příslušníci vysoké šlechty a církve, kvůli vidině lehkého zbohatnutí. Buď měli své alchymisty nebo se pokoušeli o výrobu vzácných kovů sami. Osobně se experimentům věnovala manželka císaře Zikmunda Lucemburského Barbora Celská, leč neúspěšně, pokud bereme úspěch jako přeměnu kovu ve zlato. Císařovna totiž dokázala některé kovy zbarvit a dokonce i oklamat řadu kupců. O alchymii se zajímal i Hynek z Poděbrad, syn husitského krále Jiřího z Poděbrad. Alchymistickou laboratoř měl v Kutné Hoře, městě proslulém těžbou stříbra, ale

nebyl sám, svoji dílnu si zde zřídili i další hledači kamene mudrců. V tomto místě je dnes muzeum alchymie. Mezi zástupce církve se zájmem o alchymii patřili první pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic a husitský arcibiskup Konrád z Vechty. Na konci 15. století a začátkem 16. století byla alchymie v útlumu. Zájem o ni se zvýšil v polovině 16. století v důsledku zastavení vývoje těžby stříbra a jednak přesídlením císařského dvora Rudolfa II. do Prahy. Ten zapůsobil na mnohé šlechtice a měšťany takovým způsobem, že začali podporovat alchymistickou činnost. „Rudolf rychle učinil z Prahy centrum alchymie a okultních nauk.“³¹ Zkrátka přelom 16. a 17. století byl pro alchymii zlatým věkem. Ale nejenom podivínský císař byl mecenášem hermetických věd, hned po něm to byl jihočeský šlechtic Vilém z Rožmberka, který kvůli investicím do alchymistů zemřel bez peněz a s dluhy. Rudolf II. se zajímal o magii, esoteriku, astrologii, alchymii a další

³⁰ TOUFAR, *Čarodějnice, hvězdlháři a zlatodějové*, s. 121.

³¹ MARSHALL, *Kámen mudrců. Výprava za tajemstvími alchymie*, s. 325.

zvláštní obory, byly mu milejší než vládnutí, zvláště ve chvílích, kdy ho stíhala schizofrenie a apatie z jeho syfilitického onemocnění. Jeho zájem o alchymii byl i zoufalstvím, snahou najít lék na jeho nemoc. „Uzavíral se ve zdech svého rozlehlého hradu a vítal u sebe každého, kdo mu byl ochoten pomoci v hledání kamene mudrců.“³² Na jeho dvoře působilo na 200 hermetiků. Mezi nejznámější patří Angličané John Dee a podvodník Edward Kelley. Ten se vydával za šlechtice. „Kelley pochytil z alchymie dost na to, aby mohl působit věrohodně.“³³ Oba ale museli po čase odejít, protože je papežský nuncius obvinil z kacířství poté, co Dee předpověděl, že brzy dojde k reformě křesťanství, které způsobí pád Říma. Rudolf II. je následně vykázal ze dvora. Neuchýlili se ale daleko, zakotvili v Třeboni u Viléma z Rožmberka. „Jihočeský vladař se totiž chtěl nejen vyrovnat císaři Rudolfovi II. a jeho proslulé pražské alchymické dílně, ale rozhodl se, že svého soka předčí nikoli snad pouhým počtem alchymistů, kteří pro něj pracují, ale především úspěšnými výsledky jejich laborování, na které v Praze císař stále marně čekal.“³⁴

Jelikož se v alchymické symbolice, kromě opravdových alchymistů, nikdo nevyznal, lehce toho zneužívali podvodníci, kteří nedoufali v úspěšné pokusy, ale v jednoduchý zisk. Důvěřivci a mecenášové naslouchali jejich vymyšleným báchorkám a ti z toho dobře profitovali. Museli mít ale i dobrý plán jak s penězi nenápadně zmizet. Za podvod by je čekala šibenice nebo doživotní vězení. „Někdy je obtížné stanovit přesnou hranici mezi šarlatánstvím a pravým věděním a uměním. Alchymie je dodnes „tremendum mysterium“ neboli Velké tajemství.“³⁵ „V historii totiž nalezneme také nemnohé alchymisty, kteří brali své počínání vážně a poctivě.“³⁶ Byl to kupříkladu vědec, lékař a přírodovědec Tadeáš Hájek z Hájku, který se zajímal i o alchymii.

Po nástupu Matyáše na trůn museli alchymisté opustit pražský dvůr, protože nový král této „vědě“ neholdoval. „Nová naděje jim svítla roku 1619, kdy se novým českým králem stal Fridrich Falcký – později zvaný „zimní král“ – který se oženil s anglickou básnířkou Alžbětou, dcerou krále Jakuba I.“³⁷ Brzy na to ale přišla porážka českých stavů Habsburky na Bílé hoře a následný úpadek vědy a kultury až do poloviny 18. století. Alchymistů bylo poskrovnu a spíše se zabývali

³² MARSHALL, *Kámen mudrců. Výprava za tajemstvími alchymie*, s. 326.

³³ Tamtéž, s. 333.

³⁴ TOUFAR, *Čarodějnice, hvězdlháři a zlatodějové*, s. 121.

³⁵ ŠIMON, *Omyly a podvody hledačů magie a kouzel*, s. 36.

³⁶ TOUFAR, *Čarodějnice, hvězdlháři a zlatodějové*, s. 120.

³⁷ MARSHALL, *Kámen mudrců. Výprava za tajemstvími alchymie*, s. 334.

zdokonalováním zpracování kovů nebo zlepšením lékařských nedostatků. Skutečných hledačů tajemství výroby kamene mudrců bylo v tomto období málo.

3.3 Lasenicova alchymie

Když se řekne mladým lidem slovo alchymie, většinou se asi vybaví již zmiňované alchymické laboratoře Rudolfa II. a úsměvné úkoly, které měli badatelé vyzkoumat.

Český hermetik Pierre de Lasenic většinu času ve svém bádání věnoval alchymii. Nejvíce to shrnul v knize *Alchymie, její teorie a praxe* kterou rozdělil na dvě části, v první se věnuje teoretické a praktické alchymii a ve druhé iniciaci.

V teoretické části nejdříve hledá vysvětlení pojmu alchymie, cituje Paracelsa: „Věda, která učí měnit hmotná těla jednoho druhu ve druh jiný.“³⁸ V 18. st. když se začala rozvíjet chemie, bylo nutné vědy rozlišit. S touto situací prohlásil Dom Fernety, kterého Lasenic rovněž cituje, že „chemie je umění rozkládat sloučeniny vytvořené přírodou, ale hermetická chemie je umění pracovat s přírodou k zdokonalování sloučenin.“³⁹ Alchymisty té doby kritizuje, když píše že: „Skutečnými otci dnešní analytické chemie byli podvodníci a šarlatáni, kteří nedosáhli zasvěcení do pravé cesty, hledali kámen mudrců dobrodružně a empiricky.“⁴⁰

⁴⁰ Ale neopomene dodat že chemie jim vděčí za objevy. I když alchymisté byli podivní lidé, kteří se pokoušeli o nesmyslné věci, tady musíme uznat, že Lasenic jistou pravdu má. V moderních lexikonech, myšleno ve 30. letech 20. století, byla alchymie definována jako „fantastická věda, hledající kámen mudrců, který slouží k přeměně kovů neušlechtilých ve zlato.“⁴¹ Což je podle Lasenice nejneúplnější definice. My ale na rozdíl od Lasenice můžeme říci, že pro racionálně uvažující lidi, ať už té doby nebo dnešní je to vystihující definice. Lasenicovi se ale nelíbí i kvůli tomu, že nevystihuje i další problémy, kterými se alchymie zabývala, například výrobu energetického léku, propůjčujícího tělu maximální odolnost proti všem nemocem, dále látky, která působí omlazení zestárlého organismu výměnou buněk či

---

³⁸ LASENIC, *Alchymie, její teorie a praxe*, s. 7.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ Tamtéž.

⁴¹ Tamtéž.

stvoření nebo vytvoření živé bytosti z masa a kostí. Můžeme říci, že některé úkoly byly ušlechtilé a kdyby se dílo zdařilo, určitě by lidstvu pomohly, ale takové cíle, jaké si alchymie kladla, by byly příliš vysoké i ve 21. století. Sám Lasenic by definoval alchymii jako hermetickou nauku o životě hmoty, jejím vývoji a jejích přeměnách.

V knize je i krátká část věnována historii alchymie. Její počátek lze najít v Egyptě, s časovým vymezením je to obtížnější, ten nelze přesněji určit. Studenty by v této části knihy mohly zaujmout příběhy ze 16. až 18. století o přeměnách kovů ve zlato, a hlavně nelehké životy alchymistů, kteří museli unikat před lačností tohoto světa, které Lasenic popisuje.

Když se v 18. století začala rozvíjet chemie s vědeckými metodami, alchymie byla zatlačována do pozadí už úplně. A od počátku 19. století docházelo k jejímu úpadku. Lasenic tvrdí že ve 20. století se znovu objevují staré alchymické teorie zahaleny v roucho moderní vědecké terminologie. „Pokrok vědy jest z velké části sebevědomé hlásání starých pravd tiše uznaných.“⁴² Tvrzení, že práce alchymistů připravila půdu pro nástup chemiků nemůžeme příliš popírat. Alespoň k něčemu byli nesmyslné práce alchymistů dobré. Nebyla to jen chemie, která na ní stavěla nejvíce, svými poznatky obohatila alchymie i medicínu, hornictví či hutnictví.

V praktické části se věnuje četbě alchymických textů, která je pro běžného čtenáře nemožná z několika důvodů. Jednak neovládá alchymickou teorii, dále jsou staré technické výrazy odlišné od dnešní chemické terminologie a ještě jsou texty úmyslně psány těžko srozumitelným slohem. Pro toho, kdo by opravdu chtěl studovat starou literaturu, musí znát 6 zákl. způsobů (1. alchymické znaky, 2. symboly, 3. alegorie, 4. synonyma různého původu, 5. kryptografie, 6. enigmata) kterými byla chráněna, aby jí nikdo nemohl rozluštit, dále je detailně rozepisuje.

Ve druhé části knihy se dostává k hlavnímu cíli, ke kterému alchymie směřuje, totiž k výrobě kamene mudrců. Název už asi každý někdy slyšel, ale co konkrétně takový kámen umí? V dnešní době bychom se nemuseli bát tvrdit, že lepší vysvětlení dokáže mládež než mnohý dospělý, zejména kvůli filmu Harry Potter a Kámen mudrců. Kámen mudrců má být věc, která je nadána mocí přeměňovati, nebo transmutovati kovy jedné kategorie do kategorie druhé, přesněji řečeno přeměňovat běžné kovy na drahé, a to nejlépe na zlato. Více bychom se mohli bát, aby si mládež nemyslela, že takový kámen skutečně někdy existoval, že se jedná

---

⁴² LASENIC, *Alchymie, její teorie a praxe*, s. 10.

o historický fakt, stejně takový, jako že byli alchymisté a jejich laboratoře. Tady je na učitelích, zda chtějí žákům vysvětlit že chemie vznikla na trámech alchymie, ale k tomu dodat, že žádný kámen mudrců neexistoval nebo se nepouštět do možných diskuzí a začít vysvětlovat chemii až od dob, kdy se zbavila jakýchkoliv stop alchymie.

4. Astrologie

4.1 Pojem astrologie

Kdybychom měli říci, který ze tří oborů – magie, alchymie, astrologie – je lidem nejznámější, určitě by to byl posledně jmenovaný. O co jde konkrétně v astrologii nebo-li ve hvězdopravectví, ví téměř každý. Vždyť výsledek astrologického bádání – horoskopy, jsou publikovány snad ve všech novinách, časopisech a leckde na internetu. „Jsou však tak vágní, že mohou pasovat prakticky na kohokoliv.“⁴³ „Naše století, které jsme si oblíbili nazývat racionálním, přineslo překvapivě návrat astrologie téměř až k výšinám její popularity.“⁴⁴ „V České republice byly horoskopy donedávna jen zábavným čtením v kalendářích a bulvárních časopisech, ale po r. 1989 astrologie prošla velkým boomem a objevilo se množství astrologů, pořádají se kurzy astrologie a k sestavování horoskopů slouží počítače.“⁴⁵

Encyklopedický slovník říká, že astrologie je obor zabývající se nalézáním vztahů mezi momentální pozicí Slunce, Měsíce, planet a hvězd a právě probíhajícími nebo i budoucími či minulými ději na určitém místě zemského povrchu. Využívá poznatky astronomie, která se zabývá vědeckým studiem vesmíru. Astrologie je však zejména uměním výkladu zjištěných vztahů. Základem je názor, že vesmír je jeden celek, kde každá jeho součást je ve vzájemné, oboustranné a přímé souvislosti s ostatními. Astrologie proto nepovažuje pohyby planet za doslovnou příčinu nějakého dění na Zemi, vidí v dění ve vesmíru spíše proměnlivé obrazy, které odpovídají pozemskému a lidskému dění podle principů analogie a synchronicity.⁴⁶

„Podle Aristotela vše, co se stane na světě, je způsobeno a řízeno pohyby nebeských sfér. Toto dogma sloužilo jako logický základní princip pro obhájece astrologie jak v antice, tak ve starověku.“⁴⁷ Astrologie vychází z toho že hvězdy, planety a všechno ostatní ve vesmíru není rozestaveno náhodně, ale je to projev boží vůle. „To znamená, že svět v člověku a vůbec na Zemi odpovídá „světu

⁴³ SEIDEL, Co je astrologie. *Sysifos*, s. 25.

⁴⁴ GRÜN, *Je astrologie věda?*, s. 140.

⁴⁵ HEŘT, *Výkladový slovník esoteriky a pavěd*, s. 20.

⁴⁶ Kolektiv autorů, *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*.

⁴⁷ ŠIMON, *Omyly a podvody hledačů magie a kouzel*, s. 28.

v nebesích“.⁴⁸ „Ve smaragdové desce, připisované mýtickému Hermovi Trismegistovi, se doslova píše: „To, co je dole, je jako to, co je nahoře, a to, co je nahoře, je jako to, co je dole“.⁴⁹

Astrologii znali už ve starověku. Chaldejci, Asyřané, Babyloňané vytvořili zvěrokruh a Řekové přidali další principy. „Od svého zrodu byla astrologie úzce spojena s astronomií a díky ní měla po staletí poněkud výjimečné postavení: snadno se mohla halit do aureoly přesnosti a solidnosti.“⁵⁰ Vrcholu dosáhla ve středověku v období renesance. V 17. století se astrologie rozdělila na astrologii a astronomii. „Vyloučení astrologie ze společenství věd v době osvícenské, jakkoliv bylo spíše intuitivní než podložené racionálními důkazy, bylo zcela oprávněné.“⁵¹ A až 20. století přineslo návrat astrologie. „Nicméně velmi rozšířený názor, že astrologie byla až do novověku bez výhrad přijímána jako nauka rovnocenná astronomii nebo lékařství, není zcela přesný. Ve skutečnosti byla odmítána jak v antice, tak ve středověku. Námitky proti astrologii nebyly vznášeny jen z věcného pohledu na pochybné astrologické prognózy, ale i z hlediska náboženského nebo filozofického ve vztahu k otázce determinizmu a svobodné vůle.“⁵² „Musíme ale uznat historickou skutečnost, že astrologie byla v určitých dobách lidských dějin blízká tehdejšímu celkovému nazírání na přírodu, že jako soubor názorů výrazně přispívala k vytváření postoje našich předků ke světu, působila na jejich rozhodování a značně ovlivnila literaturu i výtvarné umění.“⁵³

4.2 Horoskop

Astrologie má údajnou schopnost předvídat budoucnost z postavení hvězd na obloze, které každého individuálně v životě ovlivňují v závislosti na datu narození. Horoskop sestavený určité osobě na míru, má jednak ukazovat osobní vlastnosti a údajně také budoucnost. „Dnes po tematické stránce hovoříme o astrologii

---

⁴⁸ ŠIMON, *Omyly a podvody hledačů magie a kouzel*, s. 29.

⁴⁹ GRYGAR a KYŠA. Dvakrát o astrologii. In *Věda kontra iracionalita: sborník přednášek Českého klubu skeptiků – SISYFOS a AV ČR*. Sv. 4, s. 136.

⁵⁰ GRŮN, *Je astrologie věda?* s. 18.

⁵¹ Tamtéž, s. 22.

⁵² VANÝSEK. Co nám může říci astrologie? In *Věda kontra iracionalita: sborník přednášek Českého klubu skeptiků – SISYFOS a AV ČR*. Sv. 1, s. 11.

⁵³ GRŮN, *Je astrologie věda?* s. 18.

individuální (pro určitou osobu) a astrologii mundánní (pro státy a neživé předměty). Nejznámějším typem horoskopu byl a je horoskop – radix, podle něhož se usuzuje na celkové zaměření osoby, její povahové rysy a obecné charakteristiky jejího osudu.⁵⁴ Vytvářet horoskopy může každý se znalostmi středoškolské matematiky. „Analýzu prvků horoskopu je však třeba studovat léta a je to vlastně neustálý proces učení.“⁵⁵ Je potřeba mít intuici a tvořivost, neboť astrolog se svému zákazníkovi snaží pomoci najít řešení určitých životních situací. A nebo se dá vytvářet horoskop i téměř bez znalostí. „Pokud zajistíte, aby prohlášení byla dostatečně obšírná a vágní, máte zaručeno, že váš příběh bude pasovat na libovolného klienta a zbývá už jen to, aby se váš klient s předpovědí ztotožnil a něco vám za něj zaplatil.“⁵⁶

Současní astrologové se odvolávají na spisy dávných předchůdců. „Starověká astrologie však narážela na dva problémy, tj. nepřesnost v měření času a nepřesnost v měření úhlových poloh. Chyby v určení času pomocí slunečních či vodních hodin dosahovaly desítek minut za den a chyby v určení úhlové polohy hvězd či planet na obloze asi 1 úhlový stupeň. Při těchto nepřesnostech nelze objasnit paradox dvojčat, která se obvykle narodí v několikaminutových intervalech, takže mají v rámci zmíněné nepřesnosti nutně týž horoskop, a přesto v naprosté většině případů zcela odlišné osudy.“⁵⁷ Z historické zkušenosti se nemohou opírat ani o planety. Tehdy jich bylo známo pět. Od konce 18. století osm. Od roku 1930 do roku 2006 devět, než se Pluto stalo trpasličí planetou. Nemohou ani použít materiály o polohách planet v dřívější době, které s sebou přinesly určité události a spoléhat se na to, že stejné rozestavení v současnosti by mělo přinést téže osudy. Stejná konfigurace totiž může nastat v průměru jen jednou za deset tisíc trilionů let. „Starověká astrologie mlčky předpokládala geocentrismus v tom smyslu, že veškerá kosmická tělesa obíhají kolem Země po ideálních kružnicích, tj. že jejich vzdálenost od Země je neměnná, a proto lze při výkladu horoskopu faktor vzdálenosti bez následků zanedbat. Dnes však víme, že situace je naprosto odlišná; ve sluneční soustavě platí heliocentrismus, přičemž dráhy planet jsou více či méně výstředné elipsy, v jejichž jednom ohnisku se nachází Slunce.“⁵⁸ Vzdálenosti planet od Země se během doby mění, a to v rozdílu milionů kilometrů. A tím silové působení mezi tělesy klesá se

---

⁵⁴ GRÜN, *Je astrologie věda?* s. 92.

⁵⁵ Tamtéž, s. 97.

⁵⁶ SEIDEL, *Co je astrologie. Sysifos*, s. 26.

⁵⁷ GRYGAR a KYŠA. Dvakrát o astrologii. In *Věda kontra iracionalita: sborník přednášek Českého klubu skeptiků – SISYFOS a AV ČR*. Sv. 4, str.137.

⁵⁸ Tamtéž, s. 138.

vzdáleností. „Každý astrolog však takovou námitku důrazně odmítá, protože tvrdí, že ono tajemné astrologické „působení“ vůbec nezávisí na vzdálenosti planety od Země, nýbrž pouze na úhlových roztečích mezi příslušnými astrologickými tělesy.“⁵⁹ Další námitkou k práci astrologů je ta, proč neberou v úvahu kupříkladu družice planet, které jsou mnohdy větší než některé planety. „Je jisté, že v Mléčné dráze se ve skutečnosti nacházejí miliardy planet, které by podle astrologických zásad měly rozhodující měrou ovlivňovat vše, co se děje na Zemi.“⁶⁰ Když na vzdálenosti od Země nezáleží, tak není jasné proč by neměly být brány v potaz.

Přestože většina lidí horoskopům zveřejněných na stránkách periodik nevěří, mnozí si je přečtou a pokud mají příznivou předpověď jsou rádi a doufají, že se vyplní. Zatímco když je vize škaredá, zavrhnou horoskop jako absurdní nesmysl. Zkrátka pozitivní zpráva je dobrá vždycky, i když pochází z mysli jakéhosi věštce-astrologa, který se ovšem nemůže rovnat náročné symbolické astrologii Johannese Keplera nebo Tycho Brahe.

Pokud nejde o horoskopy v médiích, ale o předpovědi vypracované na míru, jsou brány většinou obecně a spíše pozitivně. „Když o někom astrolog usoudí, že rád zastává vedoucí postavení v zaměstnání a jako podřízený se necítí dobře, pak jsou dvě možnosti. Buď je to opravdu tak (a to je pravděpodobné), pak se astrolog střelil. Nebo má před sebou vzácný případ osoby spokojené s podřízeností, v níž však svým výkladem vzbudí pocit „snad mám opravdu na víc“ – a astrolog opět uspěl.“⁶¹ Pokud si už někdo nechá vypracovat horoskop, měl by ho brát jako zábavu a ne ho považovat za vážnou věc. Zákazník nesmí podléhat údajům jako pevným faktům, se kterými se nedá nic dělat, protože je to zkrátka psáno ve hvězdách. „Jedná se o způsob, jak se vyhnout zodpovědnosti za vlastní chyby a obecně za celý svůj život.“⁶²

4.3 Pseudovědecká astrologie

Astrologové po pravdě tvrdí, že Měsíc a Slunce má vliv na lidi. „Pro vědu však to, že kosmické prostředí ovlivňuje živé organismy není ještě průkazným

---

⁵⁹ GRYGAR a KYŠA. Dvakrát o astrologii. In *Věda kontra iracionalita: sborník přednášek Českého klubu skeptiků – SISYFOS a AV ČR*. Sv. 4, s. 138.

⁶⁰ Tamtéž, s. 139.

⁶¹ GRŮN, *Je astrologie věda?* s. 99.

⁶² SEIDEL, *Co je astrologie. Sysifos*, s. 27.

argumentem pro opodstatněnost astrologie.⁶³ Astrologie má na rozdíl od astronomie okultní charakter. Ověřit předpověď je složité, zvláště jsou li vytvářeny všeobecně. „Navíc jak posuzovat sdělené prognózy, když žádná předpověď není formulována jako nevyhnutelná a po varování se jí můžeme vyhnout?“⁶⁴ „Astrologie by měla především zkoumat, zda její pravidla a metody jsou vyvratitelné, tedy falzifikovatelné. Skutečný pokrok nějakého oboru totiž netkví v dokazování platnosti stávajících teorií a metod jako spíše v jejich vyvracení.“⁶⁵ „Astrologie je nesporně historicky cennou fází studia vesmíru a hledání vztahů mezi nebeskými tělesy a životem na Zemi, ale zdegenerovala v pseudovědu a pouhé šarlatánství. Nebeská tělesa, kromě Slunce a Měsíce, nemají na život člověka na Zemi žádný vliv. Ale ani Slunce a Měsíc nemohou determinovat individuální vlastnosti a osud lidí. V současné době se astrologie stala převážně doménou věštců, „alternativních“ prognostiků a léčitelů. Platnost horoskopů a prognostických schopností astrologů byla vyvrácena i experimentálně.“⁶⁶ „Poznat budoucnost bohužel nelze, neexistuje žádná možnost vidět a právě tak cestovat do budoucnosti, ale přesto se taková vize stala jedním z nejoblíbenějších témat science fiction literatury.“⁶⁷ „Úspěšnost astrologů u veřejnosti a víru v horoskop lze vysvětlit tím, že horoskop umožní astrologům, aby jejich věštění získalo na přesvědčivosti a „vědeckosti“, a aby před věštěním navázali se svými klienty bližší kontakt a blíže je poznali.“⁶⁸ „Obrazně řečeno, výzkum vesmíru dal zcela jiný a racionálnější význam onomu hemretickému rčení „jak nahoře, tak dole...“. Ve vzdálených galaxiích existují tytéž prvky, ze kterých jsme složeni my. Platí stejné přírodní zákony tam jako v našem nejbližším okolí. Obraz světa, přírody i člověka, tak jak nám ho podává soudobá věda, je neustále testován, opravován a doplňován pokud možno co nejexaktnějšími metodami. Není to žádné hromadění nesourodých dat, hypotéz a teorií. Ty, které neobstály v onom neustálém testování, byly opuštěny. Kdežto astrolog zůstává v bludišti chaoticky navrstvených mytických představ.“⁶⁹ „Je smutné, že velká část světové populace neví nic o tom, na jak vratkých nohách astrologie stojí a den za dnem podle astrologických předpovědí

⁶³ ŠIMON, *Omyly a podvody hledačů magie a kouzel*, s. 30.

⁶⁴ GRŮN, *Je astrologie věda?* s. 149.

⁶⁵ VANÝSEK. Co nám může říci astrologie? In *Věda kontra iracionalita: sborník přednášek Českého klubu skeptiků – SISYFOS a AV ČR*. Sv. 1, s. 17.

⁶⁶ HEŘT, *Výkladový slovník esoteriky a pavěd*, s. 20.

⁶⁷ Tamtéž, s. 245.

⁶⁸ Tamtéž, s. 85.

⁶⁹ VANÝSEK. Co nám může říci astrologie? In *Věda kontra iracionalita: sborník přednášek Českého klubu skeptiků – SISYFOS a AV ČR*. Sv. 1, s. 33.

řídí své činy.“⁷⁰ „Ještě riskantnější je život nauk hermetických. Jak lákavé je přijmout myšlenku, že v nějaké „skryté nauce“ najdu tajnou informaci o poslední pravdě! A jak tragické bývají následky takové fascinace.“⁷¹ „Nejsmutnějším následkem jsou milióny lidí, jejichž peníze jsou snadným ziskem astrologů výměnou za prázdné rady, a kterým je tak brána příležitost převzít vlastní zodpovědnost za vlastní záležitosti.“⁷²

4.4 Dějiny astrologie v českých zemích

„Domníváme se, že nejstarší paleoastronomické artefakty u nás jsou spojeny s keltským osídlením. Keltové zcela jistě uznávali magické vlivy Slunce a Měsíce a menhiry, jichž se několik zachovalo, měly nepochybně kultovní a kalendářní – tedy astronomický – význam.“⁷³ Sama astrologie přišla do Čech ze Španělska a dosáhla vrcholů za vlády Přemysla II. Otakara, Karla IV. a zejména Rudolfa II.

Za krále železného a zlatého dochází k prvnímu rozkvětu pražské astrologické školy. Přemysl Otakar II. usiloval o zvýšení vzdělanosti pro posílení státu. Sám vlastnil astronomické přístroje, z nichž se dodnes zachoval hvězdný glóbus. Jeho syn král Václav II. podporoval vzdělání ještě více. „Shromáždil soubor cenných rukopisů, z nichž mnohé měly astronomicko-astrologickou tematiku.“⁷⁴

Od konce 12. století se astrologie studovala na evropských univerzitách a po vzniku Karlovy Univerzity i v Praze. Dělo se tak v rámci sedmera svobodných umění na artistické fakultě, mezi které patřila astronomie, v té době spjata s astrologií. „Astrologie měla na panovnickém dvoře Karla IV. důležitou pozici a bylo běžné v závažných situacích zkoumat „hvězdné konstelace“ a řídit se předpovědí hvězdopřevců.“⁷⁵ Karel IV. udělal hodně činů ve vhodném astrologickém okamžiku, nejvíce se to týkalo staveb. Známe na minutu přesně, kdy se začal stavět Karlův most. Byl to čas, který mu doporučili astrologové. A nejenom čas staveb byl podle astrologie, podle ní byla i výzdoba. Například kaple sv. Kříže na Karlštejně

⁷⁰ GRÜN, *Je astrologie věda?*, s. 156.

⁷¹ KRATOCHVÍL, *Hermetické myšlení. Analogon*, s. 28.

⁷² SEIDEL, *Co je astrologie. Sysifos*, s. 32.

⁷³ GRÜN, *Je astrologie věda?*, s. 46.

⁷⁴ Tamtéž, s. 50.

⁷⁵ Tamtéž, s. 54.

symbolizuje nebeskou říši s hvězdnou oblohou, Sluncem a Měsícem. O astrologii se zajímal i král Václav IV. „Syn Karlův zdědil bohatou sbírku přístrojů a rukopisů a astrologii vyznával přímo vášnivě.“⁷⁶

K největšímu zájmu o astrologii došlo za císaře Rudolfa II., kdy na jeho dvoře působil dánský astronom a astrolog Tycho Brahe. Tomu pomáhal německý astronom a astrolog Johannes Kepler. Po smrti dánského znalce se stal hlavním hvězdářem císaře Kepler. Připravoval panovníkovi horoskopy a kalendáře.

Německý badatel na jednu stranu astrologii obhajoval. „Kdo popírá vliv hvězd, omezuje též moudrost a prozřetelnost Boha a popírá zkušenost. Bylo by nesprávné se domnívati, že Bůh všechna ta zázračná umělecká díla nebes – zářící hvězdy – bez užítku by stvořil.“⁷⁷ Na druhé straně své věštění z hvězd chápal jen jako úkol k uspokojení lidské zvědavosti a hlavně jako výdělek, aby se mohl věnovat své oblíbené astronomii. „Na sklonku svého života však Johannes Kepler došel k závěru, že z vědeckého hlediska je astrologie bezcenná.“⁷⁸ Kepler přistupoval k astrologii a potažmo horoskopům vědecky, neměl rád pověry a snažil se k astrologii přistupovat empirickým způsobem. Nejslavnější horoskop vypracoval pro Albrechta z Valdštejna. Bylo to v době, kdy byl Albrecht ještě chudým šlechticem. V předpovědi přesně popsal jeho budoucí bohatství, moc i nešťastný konec života. Správně vylíčil jeho povahové vlastnosti. Nutno říci, že ale některé důležité životní kroky ve výkladu chyběly. Nicméně Valdštejn byl nadšený a z Keplera později učinil dvorního astrologa. Že to ale s úspěšností nebylo zas až tak dobré potvrzuje Keplerův horoskop pro sebe na 60. rok života, kterého se nedožil.

V této době byla astrologie součástí vzdělanosti. Horoskopy si nechávali vypracovávat šlechtici a měšťané a plně jim věřili. Kdo měl peníze „pořídil si“ osobního astrologa do svého sídla. Pokud se astrologická předpověď nevyplnila, lidé se nedivili, nadále očekávali že se vyplní někdy později. A pokud se někdo našel kdo se pak jejich práci vysmál, sami astrologové si neúspěch dokázali zdůvodnit a obhájit. Ale byla to také živná půda pro podvodníky, kteří se přižívovali na touze lidí vědět, co mají v životě očekávat. Není tím ovšem řečeno, že opravdovým astrologům předpovědi vycházely, jen to, že podvodníci neměli o astrologii nezbytné znalosti.

---

⁷⁶ GRŮN, *Je astrologie věda?*, s. 58.

⁷⁷ TOUFAR, *Čarodějnice, hvězdhláři a zlatodějové*, s. 84.

⁷⁸ Tamtéž, s. 85.

Zvláštní by se mohlo zdát, že astrologie nebyla důvodem k obvinění z čarodějnictví. „Hlavní otázkou bylo uvedení evropské astrologie především 16. a 17. století do souladu s křesťanskou vírou. Snad proto, že astrologii důvěřovali mocní a nejmocnější tehdejšího světa a někteří se jí sami aktivně zabývali, hledali teologové nějaké přijatelné vysvětlení a opodstatnění.“⁷⁹

S nástupem Descartova racionalismu v 17. století se astrologie přestává učit na univerzitách, mizí z očí veřejnosti a provozuje se jen v tajných spolcích. Největší nedůvěra vůči astrologii je od 20. století.

4.5 Keferova astrologie

Jan Kefer v knize *Praktická astrologie*, kterou dokončil těsně před vznikem Protektorátu Čechy a Morava v roce 1939, nabízí laikům kompletní návod k vypočítání si svého horoskopu. Populárním stylem jde do detailů složitých úskalí luštění budoucnosti ve hvězdách. Nejprve popisuje znamení zvířetníků, planety, aspekty planet atd. Dále dva druhy horoskopů, buď stálé, podle zrození nebo dle obrazce nebeské bane pro přesný okamžik narození člověka. A proměnné, s ohledem na určitý horoskop stálý, avšak udávající pohyby nebeských těles a astrologických prvků během času. Pak se snaží čtenáře naučit všechny kroky k vypracování základního horoskopu (zjištění zeměpisné délky a šířky místa narození, sestavení tematu nebeské bane a jak používat tabulky a schémata). Největší důraz klade na kapitolu Pravidla správného výkladu nebo-li jak studovat znamení zvířetníku.

Do polemiky nás dostává tvrzením, že vlastní horoskop je nutný znát z toho důvodu, abychom mohli léčit sklony a vyvarovat se neštěstí. „U člověka v astrologii nevzdělaného, u člověka oddaného hrubému materialismu a uvažujícího jen a jen v okolnostech a situacích svého bezprostředního okolí, možno přesně předvídati uskutečnění horoskopem narýsovaných křivek.“⁸⁰ Autor argumentuje těm, kteří prohlásí, že jsou svobodní lidé a že tedy žádné horoskopy nepotřebují, že svobodný je jen ten kdo zná pravdu, tedy ten, kdo svoji budoucnost dopředu ví. Podobným výrokům astrologů musí čelit lidé i dnes. V dnešní moderní době plné spěchu a starostí se daří nadpřirozeným věcem a událostem, respektive těm, kteří je

⁷⁹ TOUFAR, *Čarodějnice, hvězdhláři a zlatodějové*, s. 97.

⁸⁰ KEFER, *Praktická astrologie*, s. 333.

vytváří. A jak mají učitelé vysvětlit školní mládeži, že jejich kroky jsou svobodnou volbou, když neznají svoji budoucnost? Možná nelehké řešení Keferovy argumentace. Snad bychom mohli začít tím, že žákům řekneme, že většina předpovědí nevyjde. A pokud se některé stanou, tak je to i díky velmi obecné předpovědi, pod kterou si každý představí něco jiného. Například pokud budu mít zjištěné z horoskopu zaručeně „pravdivé“ nepříjemné věštby, které mě určitý den čekají, budu se jim samozřejmě snažit vyhnout a pakliže se mi to podaří, budu spokojen. Ale pokud vezmeme v úvahu, že pravděpodobně byla předpověď nepravdivá, tak by se ve skutečnosti tyto události stejně nestaly. Vyjde to tedy nastejno – nepříjemným událostem bych se vyhnul tak jako tak. V opačném případě, kdybych byl informován zaručenými zprávami, že mě čekají pěkné věci, jen bych se na ně těšil, nic pro mě neudělal a ony by pak nepřišly, byl bych o to více zklamán. Zatímco když nemám předpovědi, co mě čeká, mohu si příjemné cíle určit sám, vlastní měrou se o jejich splnění přičinit a nebezpečím se preventivně vyhýbat.

Jan Kefer také nechce nic slyšet o neodvratitelných osudech, protože si každý člověk může zjistit horoskopem, co ho čeká. Mohli bychom na to říci: Kéž by to bylo tak jednoduché. Každý, kdo se zamyslí nad horoskopem se vždy zaručeně dostane k myšlenkám o osudovosti. Zajímavé slovo – osud. Mládeži musíme vysvětlit, že vždy existuje nějaké řešení, pokaždé je jistá šance, osudu se nesmí podléhat. Osud si tvoří každý sám, svým přístupem k druhým, ke světu i k sobě.

Když si vezmeme jinou Keferovu knihu zabývající se astrologií *Poselství hvězd*, tak hned v úvodu nalezneme obhajobu astrologie od vydavatele, nakladatelství Santal. Úsměvně zde řeší otázku, jak je možné že dva lidé narození ve stejný okamžik a na určitém místě nemají stejný osud. „Každý člověk si totiž do života přináší jiné dispozice z minulých inkarnací, je jinak tělesně i mentálně vybaven a reaguje proto na různé okolnosti různým způsobem.“⁸¹

V knize najdeme charakteristiku znamení zvěrokruhu a působení planet. Hlavní cíl publikace je ale trochu jiný. „Upozorňuje totiž člověka zrozeného v jistém znamení a dekanu na duchovní aspekty jeho života i vnitřního vývoje.“⁸²

V další kapitole vydavatel, ale není uvedené jméno konkrétní osoby z nakladatelství Santal, s vážností vzpomíná na absurdní poznatky Jana Kefera. Jak tento český hermetik studoval biologii, psychologii, sociologii a jiné další vědy, a

---

⁸¹ KEFER, *Poselství hvězd*, s. 10.

⁸² Tamtéž, s. 11.

přemýšlel proč všechny v praxi selhávají. „Viděl bezradnost pedagogů a psychologů nad otázkou, jak vychovávat budoucí generace. Viděl, jak metodou moderní psychologie geniálním dětem vycházely testy omezených a jak nevědomci vykázali testy nadprůměrné inteligence, zatím co jediný pohled na horoskop dítěte objasňoval tento zdánlivě neřešitelný rozpor. Astrologie bere v úvahu individualitu, zatím co moderní psychologie a vědecká zkušenost nivelizuje a vyzná se jen v posuzování průměrných bytostí.“⁸³ Z další poznámky o Keferovi, racionálně uvažujícím lidem vstávají vlasy hrůzou. „Viděl mnohokrát, jak skvělý chirurg ztroskotal nad pacientem proto, že nevěděl, že operace, provedená v pátek dopoledne znamená život a stejná operace provedená ve čtvrtek odpoledne, znamená smrt nemocného.“⁸⁴

V další kapitole zřejmě psané už Janem Keferem, i když to vydavatel jasně neříká, jsou shrnuta proroctví Bible, Nostradama a dalších proroků o budoucnosti lidstva. Na dalších stránkách, která už téměř jistě budou z pera českého hermetika, píše o tom, jak je nutné posílit dobré vlivy a špatné oslabit. Prý hlavně překonat letoru nebo-li živelnou podstatu lidské povahy. Tím myslí očistit tělo, astrologicky řečeno astrál, ovládnutím živelů své povahy nebo-li letory, aby jimi nebyla duše ovlivňována. Druhy letor jsou čtyři, cholerickeá, která miluje moc a vládu, sangvinická, která miluje slávu, flegmatickeá, která miluje blahobyt a melancholická, která je nedůvěřivá. Každá letora má svůj živel - oheň, vzduch, vodu a zemi. „Ovládnutím a očištěním živelů se zbavujeme sobectví, lpění na osobnosti, bolesti, zklamání a místo výkyvů a nálad nastupuje trvalý klid a mír.“⁸⁵ Návod nám poskytuje hezky, ale jen těžko ho můžeme uskutečnit.

Na dalších několika stránkách jsou uvedeny základní charakteristiky znamení zvěrokruhu, podle Jan Kefera. V tomto popisu najdeme u každého znamení kladné a záporné vlastnosti, obecně popsany životní osud, vhodné povolání, sklony k chorobám, vhodné potraviny, které planety člověka ovlivňují a jakým způsobem, a hermetické signatury. Poslední název znamená, která barva, nerost, rostlina, šťastné číslo, den a další údaje jsou typické pro určité znamení. Při čtení této pasáže asi málokdo odolá tomu, aby si našel své znamení a podíval se které věci jsou mu vlastní. Tady musíme žákům říci, že jde jen o zábavu, a může být pro ně vhodné úplně jiné zaměstnání a jejich šťastný den nemusí být vždy úžasný.

---

⁸³ KEFER, *Poselství hvězd*, s. 13.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ Tamtéž, s. 19.

Polovinu knihy zabírá kapitola Měsíce a dekany. Každý kalendářní měsíc je rozdělen na tři části a každé z nich se říká dekan. „Ke každému z nich je uvedeno vládnoucí znamení zvěrokruhu i určitá planeta, jejíž vliv se v daném období uplatňuje.“⁸⁶ Člověk by si měl v knize vyhledat dekan, ve kterém se narodil a přečíst si Keferův popis problematiky čistoty myšlenek, víry, lásky a podobně. „Pro všechny dekany je charakteristický také specifický symbol, klíčové slovo nebo věta.“⁸⁷ Každý by se pak měl nad tím zamyslet, protože by to pro něj mohl být důležitý impulz třeba ke změně duchovního života. Můžeme říci, že zahloubat se do těchto textů není nic jednoduchého, zřejmě jsou určeny „zalcům“ v oboru. Jednotlivé statě doplňují meditace, což jsou ve skutečnosti modlitby.

Knih končí přehledy znamení zvěrokruhu a rozdělením měsíců na dekany.

---

⁸⁶ KEFER, *Poselství hvězd*, s. 61.

⁸⁷ Tamtéž.

5. Magie

5.1 Co je magie?

Encyklopedický slovník říká, že jde o obřady a úkony spojené s vírou ve schopnost člověka ovlivňovat s pomocí nadpřirozených sil jiné lidi, zvířata, přírodní jevy i duchy (bohy, démony). Děje se to působením na astrál zejména slovem, myšlenkou, psychickou energií či rituální činností mága. Magie se uplatňovala zejména v pravěkých kulturách a zemědělských civilizacích. Souvisí se soužitím člověka s přírodou, s vnímáním nadsmyslového světa v náboženství i s mimořádnými schopnostmi lidí (empatie, senzibilita, intuice, psychická koncentrace). Magie bývá podle původu rozdělována na babylónskou, řeckou, indickou, egyptskou a podobně. Podle druhu činnosti a praktik se dělí na bílou magii, která se obrací k dobrým a kladným silám a na černou magii, která se opírá o zlé duchy či nečisté pekelné síly.⁸⁸ „Černá magie má sloužit především k osobnímu prospěchu a k získání moci nad jinými lidmi, respektive k jejich poškozování, třeba s pomocí démonů, jak je tomu v případě woodoo. Původně byl termín mág používán pro označení perských kněží nebo kouzelníků, a magie pro označení souhrnu jejich znalostí. Běžně se ale za magii pokládá staré umění, jak dosáhnout pomocí tajemných, kouzelných sil, prostředků nebo jen pomocí své vůle určitého cíle nebo efektu. Magie je obor záhadný, používající různé symboly, například pentagram, amulety, talismany a různé tajuplné rituály, které mají umožnit jednat v rozporu s přírodními zákony, fyzikou, chemií, biologií.“⁸⁹ „Má nejrůznější podobu: rituály, zaklínadla za účelem léčení nemocí, získání lásky, ovládnutí, ochrany, získání plodnosti a dále zjevení, prokletí, rituální pomsty, kouzelnictví – zahrnuje tedy všechny oblasti, které rezonují s lidskými potřebami.“⁹⁰

„Magie vychází z toho, že všechno ve vesmíru má původ v jediné prvotní energii. Magie chce pomocí vůle a určitých technik soustředit psychické síly člověka,

⁸⁸ Kolektiv autorů, *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*.

⁸⁹ HEŘT, *Výkladový slovník esoteriky a pavěd*, s. 129.

⁹⁰ COX a FOSTER, *Okultismus od A do Z*, s. 125.

spojit ho s touto jinak nedosažitelnou energií a vyvolat změnu.“⁹¹ To se děje pomocí rituálů. Magie může fungovat jen vírou.

„Existují čtyři základní typy magických praktik: konsekrace (posílení určitého předmětu a bohů), exorcismu (vymítání d'ábla z věcí a lidí), invokace (vzývání, rituální recitace a pronášení zaříkávadel za účelem získání pomoci duchů a dalších bytostí) a evokace (vyvolávání určité bytosti). Veškeré věci a objekty mají v sobě svoji životní sílu a zaříkávání má údajně moc tuto životní sílu v předmětu vyvolat. Věří se, že z hlediska účinnosti jsou to slova, která mají rozhodující sílu.“⁹² Magická slova se používala už od dob starověkého Egypta. Jednak aby se člověk, který kouzlí soustředil nebo vyvolal nápomocné síly.

U přírodních společností je běžné, že kdo jen uvěří že byl proklet zemře a nemocný ve víře, že mu bylo posláno zaklínadlo k uzdravení, se vyléčí. Magie je známa už z dob starověkého Egypta, kdy byly mumifikace faraónů magickým obřadem. V Řecku sice byla magie zakázána, ale dodržování zákona nikdo nehlídal. „Ve velkém tavícím kotli římského impéria se smísily vlivy Východu s barbarskými kulturami západní a severní Evropy a vytvořily evropskou tradici magie. Ve středověku se magie mísila. Křesťanství se starším pohanstvím skandinávské a německé magie run, keltských a druidských obřadů a s židovskou kabalou.“⁹³ Magie tedy v té době patřila do náboženství spolu s tajným věděním o okultismu. Pak přechází magie do tajných společností. V 19. století nejvíce oživil magii Francouz Eliphas Lévi. Ve 20. století byly lidské schopnosti, které byly dříve považovány za magické, vědecky zkoumány. Freud přispěl k tomu, že některé nadpřirozené stavy u člověka byly vysvětleny psychologickými příčinami. „Akademický zájem o magii rostl mezi antropology a badateli ve srovnávacím náboženství, v mytologii a folklóru.“⁹⁴

Podle Frazerovi teorie je magie založena na dvou principech myšlení. První, že výsledku se dosáhne napodobením a druhý, co se udělá s předmětem, který měla osoba předtím, postihne i jí. „Kouzla založená na zákonu podobnosti můžeme nazvat homeopatickou nebo imitativní magií. Kouzlům založeným na zákonu styku

---

⁹¹ ŠIMON, *Omyly a podvody hledačů magie a kouzel*, s. 21.

⁹² COX a FOSTER, *Okultismus od A do Z*, s. 127.

⁹³ ŠIMON, *Omyly a podvody hledačů magie a kouzel*, s. 22.

⁹⁴ Tamtéž, s. 26.

nebo doteku budeme říkat kontaktní magie.⁹⁵ Oba myšlenkové proudy patří do sympatetická magie, spojuje je předpoklad, že věci na sebe na dálku působí.

Homeopatická magie založená na základu podobnosti vychází z toho, že k dosažení výsledku stačí jen napodobení. „Snad nejznámější aplikací principu, že podobné vytváří podobné, je pokus, který dělali lidé mnoha národů v různých dobách, pokus zranit nebo zničit nepřítele tím, že se zraní či zničí jeho zpodobnění; věřili, že tak, jak utrpí zpodobnění, utrpí i člověk, a jestliže zpodobnění zanikne, člověk zemře.“⁹⁶ Severoameričtí Indiáni bodají jehly do dřevěné figurky, která znázorňuje nepřítele a věří, že skutečné osobě to způsobuje zranění. Pokud jí chtějí zabít, za pronášení magických slov figurku spálí. Figurka se používá i k pozitivním účelům, na Sumatře si ji vytvoří neplodná žena a doufá, že otěhotní. Nápodoba může vypadat i jinak. Kmen v Austrálii maluje na zem částí ptáka Emu, které nejraději jedí a doufají, že se tím rozmnoží.

Druhým typem sympatetické magie je kontaktní magie založená na zákonu doteku. „Nejznámějším příkladem kontaktní magie je magický svazek, který podle předpokladu existuje mezi člověkem a kteroukoli oddělenou částí jeho bytosti, například jeho vlasy nebo nehty; kdokoliv se zmocní lidských vlasů nebo nehtů, může tedy na jakoukoliv vzdálenost uplatňovat svou vůli na člověku, jemuž byly odstriženy.“⁹⁷ Malajsané pálí figurku vytvořenou z nehtů, vlasů a dalších částí nepřátelské osoby. Domorodci v Americe dávali vytržené dětské zuby pod kůru stromu a čekali jestli ho kůra přeroste nebo po něm budou běhat mravenci, to by pak mělo znamenat, že bude trpět nemocí úst.

„Homeopatická magie se dopouští chyby v předpokladu, že věci, které se navzájem podobají, jsou stejné; kontaktní magie se dopouští chyby předpokladem, že věci, jež byly jednou ve vzájemném styku, zůstávají v něm vždy.“⁹⁸

Sympatetická magie se skládá z pozitivních návodů (kouzelnictví) a negativních návodů (zákazy, tabu). „Cílem pozitivní magie či kouzelnictví je vyvolat žádoucí výsledek; cílem negativní magie či tabu je zabránit nežádoucímu výsledku. Předpokládá se však, že oba důsledky, žádoucí i nežádoucí se dostavují podle zákonů podobnosti a doteku.“⁹⁹ „Stejně tak jako divoch požívá mnohá zvířata a rostliny, aby

---

⁹⁵ FRASER, *Zlatá ratolest*, s. 24.

⁹⁶ Tamtéž, s. 26.

⁹⁷ Tamtéž, s. 49.

⁹⁸ Tamtéž, s. 25.

⁹⁹ Tamtéž, s. 32.

získal určité žádoucí vlastnosti, jimiž, jak věří, jsou nadány, právě tak se střeží jíst mnohá zvířata nebo rostliny, aby naopak nezískal některé vlastnosti nežádoucí, jimiž jsou podle jeho víry stíženy. Požíváním jedněch praktikuje pozitivní magii; odříkáním si druhých praktikuje magii negativní.¹⁰⁰

Pokud lidé využívají magie, je to často v situacích, kdy jsou výsledky nejisté, většinou při nemocech či pokud jde o ohrožení života. V těchto chvílích jde o zoufalství, ve kterém se snaží získat kontrolu nad situacemi.

„Magie je zkrátka falešným systémem přírodní zákonitosti stejně jako klamným návodem k jednání; je nepravou vědou stejně jako neplodným uměním.“¹⁰¹ Pozůstatky magie můžeme dnes vidět například při náboženských obřadech, v homeopatii, parapsychologii nebo v pověrách. „Magie je pro řadu lidí stále důležitá, neboť budí dojem, že skutečně působí, byť ne okamžitě. I když selže, řekne se, že je to kvůli chybnému rituálu či zařikávání nebo vlivem nepřátelských sil, nikoliv proto, že by jedinec nebyl dobrého výsledku hoden nebo že by magie byla neúčinná.“¹⁰² „Magie se dnes stala doménou mágů, kouzelníků, kteří ovšem dosahují „magických“ výsledků eskamotérskými triky. Je také bohatým inspiračním zdrojem pro současnou sci-fi literaturu.“¹⁰³

5.2 Magie v českých zemích

V mnoha evropských městech můžeme najít v uspořádání staveb různé symboly. Nejvíce snad v Praze, kde esoterní schopnosti lidí žít v jednotě s nebem byly obrovské. V románské době ve 12. století začala výstavba velkého množství bazilik a rotund a vznikající astrálně-urbanistická koncepce se dovršila za vlády Lucemburků. „Rotunda sv. Kříže v ulici zvané dnes Konviktská vytvořila časem přímku s další rotundou, pojmenovanou po sv. Longinovi. Zvláštností polohy těchto dvou staveb bylo to, že kopírovaly pražskou ekliptiku, slunovratovou přímku, kde 21. června slunce zapadá, resp. v den zimního slunovratu, 21. prosince, vychází. Nezůstalo ovšem jen při tom: třetím bodem této přímky se stala malostranská věž

¹⁰⁰ FRASER, *Zlatá ratolest*, s. 34.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 24.

¹⁰² COX a FOSTER, *Okultismus od A do Z*, s. 129.

¹⁰³ HEŘT, *Výkladový slovník esoteriky a pavěd*, s. 130.

původního Juditina mostu a čtvrtým potom oblast na Pražském hradě, místo zvané Žiži, a stavby v jeho okolí.¹⁰⁴ Jiné kostely zase vytváří kříž s rameny. Jednu osu tvoří sv. Vít na Hradě se sv. Štěpánem a kolmo na ní dělá přímkou sv. Kliment a sv. Filip a Jakub. Střed se nachází v místech rotundy sv. Kříže.

Jedním z nejstarších magických předmětů je prsten, který zajišťoval magickou ochranu. V Praze se začaly nosit v období gotiky. Byly na nich magické nápisy nebo v nich byly léčivé kameny.

Že Karel IV. hodně dal na okultní vědy, jsme se již zmiňovali, a tak nepřekvapí jeho magický projekt Staroměstské mostecké věže. Má hvězdnou, sluneční, lunární a zemskou sféru, které nabízejí množství esoterických prvků. Například ve hvězdné sféře najdeme kromě nebeské symboliky i latinský nápis, který se dá číst i odzadu a jeho úkolem je chránit stavbu před zničením. Ve sféře lunární jsou plastiky lva, orla a koruny, což odpovídá půlnoční konstelaci dne, kdy se narodil Karel IV. Římský císař ještě připravil pozorovatelům jednou do roka magickou podívanou na chrám sv. Víta. „V den letního slunovratu, 21. června, zapadá při pohledu z věže slunce za katedrálou svatého Víta přesně v místě, pod nímž jsou za presbyteriem uloženy světcovy ostatky.¹⁰⁵

Za jeho syna Václava IV. dostaly esoterní proudy ještě větší volnost. Panovníka nebavilo vládnout. „Při každé příležitosti prechal z Prahy – záminkou mu většinou byl strach před morem. Jeho společníkem se stal německý kněz Konrád z Vechty, mystik a esoterik, a o králi se začaly šířit zprávy, že se věnuje černokněžnictví.“¹⁰⁶ Král nechával zájem lidí o hermetismus na jejich uvážení, nic nezakazoval. Jeho postoj se nakonec obrátil proti němu. Po jeho smrti vypukly husitské války a jejich ukončení znamenalo i útlum veškeré esoteriky v zemi.

Při probírání magie v Čechách nemůžeme opomenout postavu Fausta. Tento tajuplný osamělý doktor hledající magickou cestou naplnění lidského života nejspíše existoval, ale možná také ne. Pokud ano, tak se jeho život měl odehrávat na přelomu 15. a 16. století hlavně v německých zemích, avšak na sklonku života se přestěhoval do Prahy. Jeho reálný život se výrazně lišil od mytického popisu. V něm prý dosáhl magickou praxí hmatatelných výsledků. „Údajně se mu podařilo přivolat bytost a následně se s ní přít – pakt s ní nechtěl uzavřít hned, ale stál o její služby.

¹⁰⁴ KUCHARŤ a kol., *Esoterické Čechy, Morava a Slezsko*, s. 59.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 172.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 234.

Bytost ale beze smlouvy sloužit odmítla, nakonec tedy podepsal.¹⁰⁷ Faust vyvolal jednoho ze sedmi vládců pekelného vojska. Jak se píše v knize *Magia Innaturalis*, kterou přeložil z německého originálu František Kabelák a kterou údajně napsal sám Faust, každý z démonů ovládá protisféru dané planety, tedy negativní síly. Bytosti vládnou Saturnu, Jupiteru, Marsu, Slunci, Venuši, Merkuru a Měsíci. „Faust není jen konkrétní postava, ale i pojem poukazující k archetypickému noetickému komplexu lidské osobnosti; Faust je symbolem neukojitelné touhy po poznání.“¹⁰⁸ Vraťme se však k příběhu, spíše už k jeho konci. Faust tedy zaprodal svoji duši ďáblu na 24 let, což zpečetil krví. Ten mu dal k dispozici Mefistofela, který měl plnit jeho přání. Po uplynutí smlouvy si pro něj přišel Mefistofeles a odnesl ho. Po Faustovi zůstala jen díra ve stropě. I když se jedná jen o legendu, obzvláště pro teology v té době byl Faust vhodným tématem pro zastrašování lidí peklem.

Významnou osobností německé magie byl spisovatel Gustav Meyrink, který se usadil koncem 19. století v Praze, kde si otevřel bankovní dům. K okultismu se dostal tím, že mu někdo pod dveřmi prostrčil prospekty k této tematice. Velice ho to zaujalo, začal číst okultistickou literaturu a stal se členem takto zaměřených společností. Přitom psal satirické povídky, ve kterých se vysmíval tuposti c. a k. důstojníkům, čímž si nadělal mnoho nepřátel. „Byl zatčen a obviněn, že své klienty okultními praktikami nutil k nevýhodným finančním transakcím.“¹⁰⁹ Ve vězení ochrnul na polovinu těla, vyléčit se prý dokázal díky magii. Nakonec mu vinu neprokázali a propustili ho, jenže byl existenčně zničen a proto opustil Prahu.

5.3 Keferova magie

Jan Kefer měl ve společnosti *Universalia* řadu přednášek. Hodně jich věnoval magii, jež byla spolu s astrologií jeho hlavním oborem. Některé jeho pasáže z vybraných přednášek si představíme podrobněji a zamyslíme se nad nimi.

„V přednášce Úvod do magie se pokouší dokázat, že magie je věda. Říká, že věda je utříděná soustava poznatků, která když má býti exaktní, stanoví zákony dění. Tato definice prý sedí na magii, ba co víc, magie je podle něj daleko přesnější.

¹⁰⁷ DLUHOŠ, Faustova renesanční magie. In *Magie dnes*, s. 226.

¹⁰⁸ NAKONEČNÝ, *Magie v historii, teorii a praxi*, s. 130.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 230.

Navází se do historie, která je vědou, ale zákony nestanoví. Dochází tak k závěru, že magie není jen naukou ale vědou.¹¹⁰ Pokud bychom posuzovali jest-li je magie vědou pouze podle toho zda má teorii a praxi, museli bychom asi uznat že se jedná o vědu. Ale to nestačí. Jak si dále ukážeme, již teorie magie je zvláštní a praxe ještě zvláštnější. A tvrzení že historie není vědou nemá dost opodstatněný argument v tom, že nestanovuje zákony. Historie je zákon sám o sobě, dějiny jsou nepopíratelnými fakty, které se nedají změnit, zatímco magie verifikované fakta doložit nemůže.

Dále Kefer podle svého názoru dotvrzuje, že magie je skutečně věda a popisuje jak vlastně funguje. „Věda studuje hmotné síly světové, magie síly astrální. Zatímco věda se bude zabývat tabákem po stránce hmotné, magie po stránce astrální. Magie je věda, která studuje a využívá astrálních sil, to znamená, že působí na síly astrální, což jsou jakési odrazy života jak hmoty, tak člověka. Když se magicky působí na astrální sílu člověka, jde např. o hypnotismus nebo magnetismus. Pokud se působí třeba na astrál stolu je možné s ním pohnout. Magicky působit se dá pohledem, slovem nebo gestem.“¹¹¹ Tato slova zní zajímavě, ale spíše by měla patřit do fantasy literatury. Bezesporu vzdělaný Dr. Kefer je však myslí smrtelně vážně. To, že se o magické působení pokoušel víme, ale že se mu to povedlo tvrdí pouze on a další členové společnosti Universalia. Vědecky potvrzené důkazy o tom nemáme. Možná bychom byli ještě schopni pochopit, kdyby se magickému čarování věnoval ve volných chvílích jako svému koníčku, ale on si tuto oblast vybral jako hlavní disciplínu, které zasvětil celý svůj pracovní i soukromý život.

Přednášku 10. října 1938 na téma Něco z mentální magie je zajímavá tím, že tam Jan Kefer zakomponoval nedávné události té doby. 29. září 1938 totiž byla podepsána Mnichovská dohoda, v jejímž důsledku Československo ztratilo pohraniční území o rozloze 41 tisíc km².

Kefer v přednášce říká: „kdybychom evokovali magického egregora našeho národa, tak bychom viděli příšerného démona zbabělosti.“¹¹² K pochopení předchozí věty nutno dodat, co je egregor a jak se vytváří. „Jde o magické tvoření. Duchovní egregor je vědomá živá myšlenka jednoho nebo více lidí. Sejde-li se několik lidí v určitý čas na určité místo, stejně myslí a stejně jednají, vytváří myšlenkového egregora a tato bytost stále roste. Někdo umírá nebo je těžce nemocen.

---

¹¹⁰ KEFER, *Úvod do magie*, [online].

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² KEFER, *Něco z mentální magie*, [online].

Vytvoříte egregora a ten člověk se brzy uzdraví.“¹¹³ Opět jde o jev, který se nedá nijak prokázat. Pakliže se skutečně umírající uzdraví, bude to určitě něčím jiným, než že by na něj několik lidí ve stejnou dobu myslelo. „Co dějiny dějinami jsou, žádný stát se nezachoval bíději než my. Nikde v dějinách nemáte příkladu, aby národ takovým způsobem se zřekl, že nebude žít. Vzpomíná slova vlády a prezidenta, kteří argumentovali válkou, kde by padlo mnoho lidí. Kefer se na situaci dívá ale z hermetického hlediska: nikdo neumře dřív, než splní svůj životní úkol a dříve než zemřít má. A podle astrologie by válka nebyla.“¹¹⁴ Tak jak se stát zachoval nemuselo vypadat v té době a třeba ani dnes rozumně, ale jít do války proti obrovské přesile by nemělo šanci na úspěch. Jenže Jan Kefer je hermetik. Z hvězd vyčetl, že by válka nebyla a neviděl tak žádný důvod se Německa obávat. A kdyby přeci jen ke konfliktu došlo, smrt vojáků si uměl hezky zdůvodnit. Ale vláda správně na astrologii nespolehala a rozhodla se podle jiných měřítek. Naštěstí ani neměla hermetický klid pro pochopení umírání vojáků ve válce a konfliktu zabránila. Kefer přednášku zakončuje optimisticky. „Dnes se vám zdá, že je všechno ztraceno. Z magického hlediska to můžeme jen vítati. Čím více překážek vůle přemůže, tím je silnější. Buďme rádi, že jdeme do tak velikého boje. Mítí velikého soupeře, to je čest. Někdo přemáhá beránka, někdo jde proti lvu.“¹¹⁵ Můžeme jen dodat, že pro hermetiky bylo v magickém boji velké Německo určitě výzvou, ne však pro obyčejné lidi, kteří se museli setkat s Němci tváří v tvář.

Až taková pohádková by se mohla zdát přednáška Jana Kefera na téma *Magická oratoř*. Popisuje v ní jak by taková místnost, která rozhodně není míněna jako kostelní modlitebna, měla vypadat a jaké magické nástroje by v ní neměli chybět. Přednášku začíná umístěním oratoře v krajině. Měla by být co nejdále od lidí, nejlépe někde v lese nebo v horách. „Magická oratoř tvoří dokonalý magický náboj, poněvadž toto prostředí, ve kterém jsou magické předměty uloženy, se vymyká působnosti tohoto světa.“¹¹⁶ Stavení má být buď dřevěné, ale bez hřebíků, nebo z kamene. Místnost má být jednoduše zařízena, hlavně bez věcí, které nejsou k práci potřeba. Uvnitř má být v magickém kruhu postaven oltář, na něm na pergamenu pentagram a nad ním magické zrcadlo. Pak Kefer přistupuje k nástrojům a oblečení, které nesmí v oratoři chybět. Při „čarování“ je nutné mít na sobě roucho, na čele

---

¹¹³ KEFER, *Něco z mentální magie*, [online].

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ KEFER, *Magická oratoř*, [online].

pásku a při ruce magickou hůlku. Složitější už to je s její výrobou. Před východem slunce se má uříznout rovné lískové dřevo. Provrtá se po celé délce, kam se následně zasune magnet. Na oba konce se dají hroty, doprostřed dva prstýnky, z jedné strany se postříbí, z druhé pozlatí, vyryjí se na ni hebrejské značky a potáhne se hedvábím. Nakonec ji musí někdo, kdo už hůlku má, sedm dní magnetizovat, protože jinak by „nefungovala“. Hůlka se nesmí nikomu ukazovat, jiný člověk se jí nesmí dotknout a nikdo nesmí vědět, že ji dotyčný má. Také je nutné mít v oratoři skleněný kalich. Ale velice důležitou věcí je svítilna. Výroba je ještě složitější než u hůlky, proto nebudeme popisovat celý postup jako Kefer, a podáme jen stručný souhrn. Musí být vyrobena ze železa, bronzu, stříbra a zlata, umístěna ve skleněném válci, který se dá do otáčivého sloupce s barevnými skly a lampa svítí buď červeně, žlutě, modře nebo zeleně. Kefer říká, že lampa tvoří stupeň k astrálnímu světu. „V okamžiku práce umožňuje, abychom viděli ihned do astrálního světa. Když se koncentrujete, pohlédnete do zrcadla a pustíte tam světlo magické lampy, ihned vidíte vše jako v biografu. Úžasně plastické.“¹¹⁷ Můžeme říci že tohle je krásná tečka pohádky o kouzelnické dílně. Ale pro české hermetiky to nebyla pohádka, nýbrž realita. Může to být až neuvěřitelné, ale oni skutečně podobné oratoře postavené měli a v nich prováděli různé magické obřady. Opět nemáme důkazy zda při nich byli úspěšní, oni tvrdí že ano, důkazy však nepodali. Proto musíme i nadále zůstat skeptičtí k jejich výsledkům.

Nyní pojďme od Keferových přednášek k jeho knize *Syntetická magie*. Dílo je hodně rozsáhlé. V úvodu autor řeší podstatu a problémy magie. Knihu rozdělil na čtyři části. První se nazývá tradice a popisuje v ní dějiny magie. Ve druhé nazvané magické kultury, detailně rozepisuje magickou kulturu u různých národů, například Egypťanů, Indů, Římanů, Japonců, Číňanů a dalších. Třetí kapitola se nazývá legendy a rozebírá v ní legendy přírodní, historické či zasvěcovací. V poslední části nazvané mágové a čarodějové se věnuje těmto dvěma pojmům. Není možné rozebírat celou tuto obsáhlou publikaci, vybereme si jen některé zajímavé pasáže, které podrobíme kritice.

V úvodu řeší mnoho věcí, kupříkladu vysvětluje, jak je to s teorií a praxí u hermetických věd. Začíná pojmem okultismus. Ten se teoreticky zabývá silami, které nejsou dosud vědou uznané. „Pokud člověk chce záměrně pracovat s těmito

---

¹¹⁷ KEFER, *Magická oratoř*, [online].

silami a jimi působiti prakticky, dává vznik magii. Syntézu okultismu a magie, to jest teorie a praxe, nazýváme pak hermetismem.¹¹⁸ I když bylo již v jiných kapitolách napsáno jak se hermetické vědy dělí, pro úplný přehled ještě budeme citovat Jana Kefera v této knize. „Do teoretické oblasti hermetismu patří okultní filosofie, dále teoreticko-filosofická část astrologie, alchymie a hermetického lékařství.¹¹⁹ Praktická oblast je dost podobná, patří do ní magie, astrologie, alchymie a hermetické lékařství. Kromě lékařství jsou ostatní disciplíny v této práci rozebrány, proto se podíváme alespoň na okraj, co o této disciplíně Kefer píše. Hermetické lékařství využívá při léčení kromě normálních léků i okultní činitele. „Hermetické lékařství již při diagnose zkoumá astrologické vlivy působící dobře nebo neblaze na nemocného, definuje jeho povahu podle zásad hermetických pouček a volí léky, jež vedle své normální chemické působnosti jsou ještě v soulase se zákony hermetickými.¹²⁰ Protože nevíme jak to s pacienty, kteří byli takto léčeni dopadlo, musíme studenty před absolvováním podobných pokusů varovat a radit jim aby dali přednost tradičnímu lékařství, které sice nenašlo lék na všechno, ale máme při něm jistotu, že pracuje s ověřenými metodami a náš problém má šanci vyléčit.

Dále se mu v úvodní části nelíbí když je magie chápána jako démonologie a čarodějnictví a lidé jí pak berou jako pověru. „Nutno rozlišiti podstatu magie samé na část exoterní, to jest na onu část magie, která pomocí dosud vědecky přesně nedefinovatelných sil dochází ke konkrétním, definovatelným účinkům a na část esoterní, která obsahuje vlastní syntézu dění. Esoterní část magie je plodem osobitého růstu, náplní inteligence a mravních sil, s kterým žádný opravdový charakter na veřejnost nevystupuje¹²¹ Pak se ale Kefer nesmí divit, že magii považujeme za nauku o domnělých projevech mimosvětských inteligencí a na snahu lidí očarovat škodící aspekty.

Poté se snaží obhajovat magii proti vědě. „Magie nečiní zázraků, učí jen magické síle, která je vírou ve všemohoucnost lidské inteligence a dobra, zatímco všechna civilizace vědecká prakticky ukazuje člověku nezměnitelné síly a jejich osudovost a tím ho znemravňuje, takže celý jeho život je zápasem s chimérami o

---

¹¹⁸ KEFER, *Syntetická magie*, s. 6.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 7.

¹²⁰ Tamtéž, s. 9.

¹²¹ Tamtéž, s. 31.

uspokojení žaludku a sexu.¹²² K tomu můžeme žákům říci, že život je bojem a bude jím pořád a ani příklonem k magii bychom tím nic nezměnili.

Ve třetí kapitole píše, že v různých dřívějších civilizacích musely být pravdy k nimž dospěli vyspělejší jedinci, kvůli obavám před zneužitím neinteligentních lidí jichž byla většina, utajeny. „Z tohoto důvodu rozdělilo se již v dobách pradávných učení magické na dvě podstatné části: obecnou čili exoterní, určenou veřejnosti a esoterní, čili skrytou, zachovávanou jen pro zasvěcence.“¹²³ Dále chce dokázat, že ač utajovaná, esoterní část nasměrovala kultury civilizací určitým směrem. „Jedněm jest měřítkem kultury umění příslušné doby, jiným politika posuzované rasy, jiným náboženství dělené obvykle na monoteistické a polyteistické, jiným zase státní zřízení, rodinné poměry (monogamie nebo polygamie, patriarchát nebo matriarchát) a podobně. To vše jsou ale exoterní jevy, jež pouze v souhrnu mohou podati obraz té které kultury, poukazující na svou vnitřní příčinu: esoterní filosofii doby a místa, která utvářela shora citované vnější projevy.“¹²⁴ Že se esoterní část magie předávala jen zasvěcencům je zřejmě pravda, ale autor tady přisuzuje magii až moc velkou roli na vývoji společnosti.

Ve čtvrté části se Jan Kefer věnuje čarodějnictví a osoby, které se tím zabývají zavrhuje. Nelíbí se mu lidé, kteří mají nenávist k řádu, k Bohu a uchylují se k černé magii. „Bývají to muži i ženy, téměř vždy poněkud méněcenní v oblasti pohlavní, a veškeré to tajemství zla končívá groteskní komedií černé mše. Dále je tu řada takových, jimž magie má napravit jejich prohraný život. Byl-li někdo lenochem aneb neuměl-li správně pracovat, očekává od magie, že mu otevře sklepení nepřeborného bohatství. Byl-li někdo tak ubohý, že nedokázal, aby ho některá žena milovala, chce si magií ženu přičarovat.“¹²⁵ My nebudeme takové lidi zavrhovat, ale spíše politujeme jejich zoufalství, ve kterém si vybrali jako poslední cestu záchrany čarodějnictví, která pro ně bude tou nejméně úspěšnou.

---

¹²² KEFER, *Syntetická magie*, s. 36.

¹²³ Tamtéž, s. 47.

¹²⁴ Tamtéž, s. 48.

¹²⁵ Tamtéž, s. 475.

5.4 Kabelákova magie

V knize *Magia Nigrae* nebo-li černá magie se František Kabelák věnuje, jak již název napovídá, černé magii a k tomu ještě magii sexuální. Autor v předmluvě z roku 1940 píše k těmto dvěma nejožehavějším částem hermetismu, že v publikaci nepoužívá svoje názory, ale dílo je shrnutím materiálů, které k tomu měl k dispozici.

Milan Nakonečný k tomu v další kapitole knihy, která byla napsána v roce 1994 dodal, že původní spis vyšel jen v pár výtiscích a byl určen pouze opravdovým badatelům. Jelikož ale v dnešní době už téma knihy není tajemstvím, je možné ji vydat veřejně. Také říká, že magie se dá nejlépe definovat na fenoménech černé magie. „Není pochyb o tom, že to co Kabelák publikoval, bylo pečlivě vybráno tak, aby to, co bylo o černé magii zveřejněno, nepodněcovalo k jejímu praktikování, ale především ke studiu magie na jejích nejožehavějších tématech.“¹²⁶

V kapitole Černá mše popisuje nechutný satanský kult podle rituálu Albigenkých. Noční mši celebuje svěcený a zároveň odpadlý kněz k počtě Satana. Vše se děje podle obřadních předpisů církve a přesto to vypadá úplně jinak. Na oltáři leží nahá žena a kalich s krví usmrcených novorozeňat, ve kterých se namáčejí hostie. Na začátku obřadu kněz přinese lebky patronů černé magie – králů Kašpara, Melichara a Baltazara. Hostii smísí s jejich popelem. Strhne z oltáře kříž, šlape po něm a přitom káže o špatnostech kříže. Kolem něj je oblak dýmu z narkotických drog. Pak pronese zaklínání ke třem králům. „Po těchto slovech líbá uctivě tři lebky. Zháší pomalu svíce a dává shromážděným znamení k chlíplosti, které od oltáře žehná.“¹²⁷ Dále Kabelák popisuje černou mši jiného bratrstva. „Všechny národy Země podléhají periodicky těmto ďábelským hnutím.“¹²⁸

V kapitole Evokace démonů dle žaltářů popisuje dopodrobna vyvolávání démonů od sklonku středověku do konce 18. století. My si popíšeme jen část z tohoto výkladu. „Démonické evokace jsou konány ze ziskuchtivosti, msty, závisti a pohlavních chtíčů.“¹²⁹ Magik nesmí démonovi upsat krví svou duši. Musí znát zaklínadla tak dobře, aby démon musel jednat podle jeho přání. Vyvolávání se dělá obvykle za úplňku. „Kruhy evokační musí být dva: v jednom stojí operatér a

¹²⁶ KABELÁK, *Magia nigrae*, s. 8.

¹²⁷ Tamtéž, s. 36.

¹²⁸ Tamtéž, s. 37.

¹²⁹ Tamtéž, s. 42.

v druhém se zjevuje démon.¹³⁰ Dále Kabelák uvádí několik textů k vyvolávání a řadu zaklínacích formulí, aby démon člověka poslouchal. „Tak vypadala operace středověké, naivní magie.“¹³¹

Na první pohled by studenty jistě zaujaly kapitoly Teorie sexuální magie a Sexuální praxe v černé magii. Ovšem složitost textu v jeho nejednoduchém pochopení o co v něm vlastně jde, by je jistě po pár řádcích odradily od dalšího čtení. Na jednu stranu je to i dobře z toho důvodu, aby se o takové rituály, které jsou nejenom zvrhlé, ale i bez možnosti výsledku, v praxi nepokoušeli. V pár shrnujících větách se podíváme oč jde. Na začátek dlužno dodat že Kabelákův popis sexuální magie je takový, jak by ho stylizovala kabbala. „Znalost tajuplné sexuální magie je v Evropě omezena jediné na okultní společnosti hermetické a na bratrstva černé magie.“¹³² U primitivních národů byl základem pohlavního života božský účel. „U antických národů ztrácely sexuální obřady v pozdějších dobách na esoterním významu, neboť kněží, udržovatelé a vykonavatelé kultu postupem doby ztraceli spojení s esoterním podáním, takže již u Féničanů, Řeků a Římanů se obřady zvrhly v homosexualitu a u gnostických sekt v obscénnosti.“¹³³ „V ritech sexuální magie je bezpodmínečnou nutností dosažení primitivního stavu v erotice, což znamená vyloučení osobního momentu při ceremoniálním aktu a osvobození od přímého lunárního vlivu ženy, aby byla otevřena a dosažena cesta k prvotnímu stavu, který nepřisuzuje člověku žádnou přednost oproti božskému.“¹³⁴ Často se pro magika doporučovala askeze, ale nebyla nutná, stačila částečná zdrženlivost, tak pak měla sloužit mystikům k dosažení vyšších poznávacích stavů. Kabelákův popis samotného rituálu je hodně dlouhý, opravdu krok po kroku. Tedy jen ve stručnosti to nejzajímavější. „Nejlepší možnost vniknutí do jednotlivce, jakož i do kompaktního shluku davu nabízí rituální činnost pohlavním spojením.“¹³⁵ Výsledkem takového rituálu má být stvoření přízraků nebo astrálních tvorů. Nezapomínejme, že se pohybujeme v černé magii, jedná se tudíž o zlé demony. „Tyto praktiky stávají se snadno nebezpečnými a zvrhují se ve věci velmi nechutné, často přinášejí posedlost a šílenství. Ne bez oprávnění byly v monoteistických kulturách trestány smrtí.“¹³⁶

---

¹³⁰ KABELÁK, *Magia nigrae*, s. 42.

¹³¹ Tamtéž, s. 54.

¹³² Tamtéž, s. 55.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Tamtéž, s. 58.

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ Tamtéž, s. 61.

František Kabelák sice na závěr celou věc odsuzuje, ale jen zdánlivě. Pouze nechce aby to bylo zneužito, jinak by v tom lidem nebránil. Můžeme jen dodat, že nikdo by si s tím neměl zahrávat, při průběhu se totiž mají užívat i drogy, navodit se halucinogenní stavy atd. Žádné výsledky, že by se někdy něco podobného zdařilo nejsou. Skutečně tak hrozí, že se vše zvrhne v nechutné divadlo. Navíc kdo je pověřivý a připustí si, že na černé magii přece jenom něco je, měl by se jí vyhnout obloukem.

Název článku Konstrukce magického zrcadla pro časopis Logos, jasně říká o co v něm půjde. Kabelák v něm popisuje výrobu zrcadla pro hermetickou praxi. S názvem magické zrcadlo se mnozí studenti setkali už jako děti v televizních kreslených nebo komikových Kačeřích příbězích, ve kterých se čarodějka Magika von Čáry snažila kouzly a za pomoci magického zrcadla získat první vydělaný čtvrtáček strýčka Skrblíka. Pro hermetiky by to ale nebyla jen pohádka v moc magických zrcadel věřili, vlastnili je a radili s jejich výrobou. Tato zrcadla se mají využívat při magických obřadech, aby se člověk mohl spojit se silami nebo kosmogonickými bytostmi, které žijí v astrální sféře. Zrcadla dělí do čtyř druhů, živlová, planetární, zodiakální a astromagická. Kabelák následně popisuje výrobu živelného zrcadla, podle čehož se pak dají snadno konstruovat i další druhy. Nebudeme se zabývat celým podrobným popisem, jako například jaké má mít rozměry a podobně, podíváme se jen na zajímavé a neobvyklé náležitosti. Protože se nejedná o klasické zrcadlo, ale o zrcadlo magické, musí být zvláštní i jeho plocha. Není tak jasná, abychom se v ní mohli vidět, protože se musí přetřít voskem a směsí z bromu, damary, magnetovce a mnoha dalších přísad. Nakonec se přelakuje kopálem, aby se leskla. Zrcadlo se vloží do skříňky z olšového dřeva. To ale zdaleka není vše, a to ani snad nemusíme říkat, že zrcadlo se musí ještě posvětit. K zrcadlu patří čtyři koule, které musí být z pocínované mědi, z pozlaceného železa, z postříbřeného olova a z dutého skla naplněného rtutí a navíc opatřeny za vhodných vlivů měsíce. Koule odpovídají živlům a musí se na ně vyrýt určitá hebrejská jména a znaky. Ty se pak vloží do skříňky a mezi sebou spojí čtyřmi řetízky. „Zrcadlo takto zhotovené je syntézou živlových vlivů vůbec, jeho zhotovení vyžaduje doby jednoho roku, je účinným v optické magii několik let a předčí v praxi magické sebelépe zhotovené stránky živlů v magické knize.“¹³⁷ Při samotné práci se zrcadly se používá

---

¹³⁷ KABELÁK. Konstrukce magického zrcadla. In *Logos 1934-1940*, s. 168.

lihový výtažek, který se při pokusu odpařuje. To je jen částečný výběr z konstrukce magického zrcadla, která zní velmi tajemně. Vidíme že čarodějové s magickými zrcadly nejsou jen v pohádkách, ale i ve skutečnosti. Dříve to tak muselo být, protože podle čarodějů, kteří opravdu žili, i když máme pochybnosti o jejich kouzlech, se pohádky psaly. Do dnešní doby by už měli patřit jen jako fantazijní postavy, ale není tomu tak. Ale můžeme říci že důvěřivost v čaroděje je jen u nejmenších dětí, s dalším jejich růstem nemáme moc práce s tím, abychom je přesvědčili že kouzla a čáry nefungují, uvědomují si to sami, na rozdíl třeba od důvěřivosti k astrologii. Jen by bylo v pozdějším věku záhodné je seznámit s tím, že touha lidí po okultismu přetrvává ve společnosti i nadále a není radno jí věřit.

5.5 Lasenicovy hermetické názory

Tuto část jsem zařadil do kapitoly magie, protože neobsahuje Lasenicovy názory na alchymii, která byla jeho doménou nebo kabbalu, které se věnoval na sklonku života. Obsahuje odpovědi na různé okulní, tajemné či magické jevy, proto jsem ji zařadil právě sem. Na konci 30. let 20. století vznikla kniha, kterou Pierre de Lasenic nenapsal, přesto je celá o jeho názorech. Člen Universalie Vladislav Kužel mu během několika sezení pokládal otázky z oblasti hermetismu a odpovědi si zapisoval. Tak vznikla kniha Hovory s Lasenicem. Řadu problémů, které zde řeší, sám Lasenic v jiných knihách nepublikoval. Český hermetik zde odpovídá na něco kolem sto padesáti otázek. Některé odpovědi shrnuje do dvou řádků, jiné na celou stránku, nejčastěji jim ale věnuje jeden odstavec. To ale není celý obsah knihy, necelá třetina je vyhrazena dvěma Lasenicovým studiím. V této práci není možné se věnovat všem dotazům, respektive tématům, ke kterým se v publikaci vyjadřuje. Vybereme a zhodnotíme jen některé jeho odpovědi.

Například na otázku na osud člověka po smrti, reaguje popřením reinkarnací duší, protože podle jeho názoru se smrtí tělesnou nastane i smrt duševní. „Lidské duše se rozloží, vplynou v kosmickou duši, splynou s ní. Obohatí ji však o výsledek svého pozemského strádání, ať už ve smyslu kladném (dobro, dobré skutky), či zlém (zlé skutky). A částčky tohoto kosmického rezervoáru se znovu

vtělují, projdou životem a zase se vrátí do něho zpět, obohativše jej opět o své zkušenosti. Tvrdí-li tedy někdo, že je např. reinkarnací egyptského faraona XY, má pravdu jen v tom smyslu, že v něm skutečně je něco z onoho faraona (v nás všech je něco z něho) – díl částeczek jeho rozplynuvší se duše jako individuality.¹³⁸ Lasenic dále řeší jak se stát nesmrtelným. „Musíme se zde na světě zindividualizovat k nesmrtelnosti, stát se individuálním opravdovým obrazem božím, jenž se už nemůže rozplynout v kosmické duši.“¹³⁹ Toho se má dosáhnout cestou vědění, víry nebo tak podobně. Lasenic může k otázce co bude s duší člověka po smrti, fantazírovat plnou měrou, protože nikdo neví co se s ní stane. Jeho názory pochopitelně nemůžeme brát vážně, protože nebyly nikdy potvrzeny. Ale kdybychom si z toho chtěli něco odnést, určitě není špatné jeho navádění lidí, aby se v životě dali na cestu vědění, víry či dobrých skutků, ať už se s naší duší stane po smrti cokoliv.

Nad dotazem jest-li je možné dosáhnout neviditelnosti se jako hermetik nemůže pozastavit, tvrdí že to jde a svůj názor vysvětluje. „Tím, že se díváme na určitý předmět tak dlouho, až vizuálně dokonale zachytíme jeho tvar natolik, že ho vidíme všude. Pak se tento obraz kondenzuje do bodu, umístěného zpravidla jinde, mimo tento předmět.“¹⁴⁰ Lasenic v této otázce odkazuje na fakíry, kteří údajně dokáží udržet v očích kupříkladu svůj obraz, pak ho stahují do některého bodu v těle a tím se stávají neviditelnými. O fakírech a tomto jejich umění už slyšel leckdo. Ovšem obhajovat tvrzení na něčem, co nebylo nikdy prokázáno, nemá význam. Ačkoliv mantinely schopností mozku nebyly ještě úplně odhaleny, schopnost stát se neviditelným nebo zneviditelnit nějakou věc, bez pomoci triků nelze.

Už sama otázka jak se dá dosáhnout levitace, ani nepochybuje o tom, zda-li je to vůbec možné. Lasenic je možnosti létat plně přesvědčený a na dotaz odpovídá stručně. „Váha je věc představy. Nahradíme-li ji ideou neváhy, nastává levitace.“¹⁴¹ Lasenic k tomu ještě říká, že je to věc představy jako chodit po ohni. Nevím jest-li si dokážeme představit někoho chodit po ohni, spíše po rozžhavených uhlících. Přirovnání je to zajímavé jen na první pohled. Říká se, že je potřeba změnit své uvažování, pakliže chceme vstoupit na rozpálený povrch, ale i kdyby se nám to nepodařilo, pořád je možnost ho přejít, na rozdíl od pokusu vzlétnout. Lasenicova teorie nadnášení se ve vzduch je jasná, leč praxe nerealizovatelná.

---

¹³⁸ LASENIC, *Hovory s Lasenicem*, s. 43.

¹³⁹ Tamtéž, s. 44.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 77.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 78.

Z těchto vyjádření by se mohlo zdát že Lasenic „zná“ odpověď na všechno. V knize ale možná překvapivě můžeme najít i dotazy, u kterých nemá jasné řešení. Tak je to i u otázky kdo nebo co určuje s jakým pohlavím se člověk narodí. „Těžko říci, proč se kdo rodí mužem či ženou; snad se to řídí kosmickou snahou po rovnováze.“¹⁴² Dále dodává, že tento mechanismus se dá jen obtížně poznat. Konečně alespoň jednou Lasenic nehledá absurdní řešení, a i když si neodpustil říci, že je to zákon kosmu, můžeme mu to trochu prominout, jelikož sami nevíme kdo toto určování řídí a nejspíše bychom to nazvali podobně, jako zákon přírody.

5.6 Hermetici a hermetismus na internetu

21. století přeje nejmodernějším technologiím a nemohlo se to nedotknout i oblasti hermetismu. Teď když jsme se něco dozvěděli o okultních vědách, přijde chvíle, kdy buď budeme chtít poznatky rozvinout nebo necháme okultismus spát. Pokud zvolíme první možnost, pro vyhledání informací pravděpodobně nejdříve použijeme internet. Nejrychlejší a nejsnazší možnost, jak se dostat k potřebným údajům. Tvrzení, že se dá na internetu najít téměř vše je pravdivé. Najdeme tam záplavu odkazů na hermetické disciplíny jako alchymie, astrologie, magie, theurgie, kabbala a další. Pokud si ale budeme chtít něco přečíst o českých hermetických bádajících ve 30. letech 20. století, musíme hledat pečlivěji. V následujících řádcích si popíšeme, která jména a názvy bychom měli zadat do vyhledávače a co se nám následně objeví v nabídce, když budeme na internetu pátrat po českém hermetismu. Kupříkladu když si zadáme heslo Jan Kefer, objeví se před námi nejprve odkazy na jeho životopisy. Nejedná se však o nic víc než jen o přepsané texty z knihy Milana Nekonečného *Novodobý český hermetismus*. Rozhodně zajímavějším je odkaz na Keferovy přednášky pro Universalii na internetových stránkách www.grimoar.cz. Jsou zde přepsány přednášky z let 1938 až 1940, které jsou v písemné formě jen hůře dostupné. Některým přednáškám je v této práci věnován prostor v kapitole *Magie*. Dále můžeme na internetu najít nabídky knihkupectví s knihami Jana Kefera. Pokud by někdo nechtěl shánět jeho publikace

---

¹⁴² LASENIC, *Hovory s Lasenicem*, s. 52.

v knihovnách nebo si je kupovat, může něco objevit na internetové síti. Možné je přečíst si úvod k Syntetické Magii na stránkách swbs.wordpress.com.

Při zadání jména Pierre de Lasenic rovněž jako u Kefera najdeme opsaný životopis. Možná překvapivě patří jeden z prvních odkazů obci Káraný. Malé území je evidentně hrdé na Lasenice, který zde žil posledních sedm let života a také zde zemřel. V dalších odkazech najdeme nabídky knihkupectví na koupi jeho knih. Pokud bychom si ale chtěli něco přečíst na internetu je k dispozici kompletně přetištěná kniha Hermes Trismegistos a jeho zasvěcení na stránkách www.myinfo.sk. Ke stažení je i jeho výklad Tarotu.

Při zadání hesla třetího nejvýznamnějšího českého hermetika z doby první republiky Františka Kabeláka najdeme jeho životopisy, které se v několika odkazech nijak neliší, a když tak jen délkou, a opět nás nejvíce „zasypou“ nabídky na nákup knih, které napsal, nejvíce reklam je na publikaci Magia divina (Božská magie). I u tohoto autora nalezneme některé jeho spisy nebo alespoň úryvky na internetu. Na již zmiňovaných stránkách www.grimoar.cz jsou k dispozici úvodní kapitoly z knihy Magia divina.

Informace o společnosti českých hermetiků Univerzalia nalezneme na stránkách univerzalia.mysteria.cz. Moc jich ale k dispozici nedali. Na první straně má napsané velice obecně své cíle. Kromě stručné historie Universalie, na nich najdeme odkazy na jiné internetové stránky týkající se hermetismu. Na nich ho pochopitelně propagují, objektivní kritiky se tam nedočkáme. Pořádné informace o společnosti zde nenajdeme, zato si můžeme přečíst celou řeč z ustavující schůze Universalie, kterou pronesl Pierre de Lasenic. Ani z malé diskuze se toho moc nedozvíme, jedná se v ní spíše o otázky (ne) členství. Můžeme zde vidět adresu společnosti, kam ale pustí člověka jen po předběžné dohodě a silně pochybuji, že by tam pustili „obyčejného smrtelníka“. Dále stránky nabízejí možnost zaregistrovat se do společnosti. Pak by se člověk zřejmě dozvěděl více, když by zadal heslo a přihlásil se do jejich systému.

Pokud bychom nehledali na internetu pouze české hermetiky z 30. let 20. století a informace s nimi spojené, ale chtěli bychom najít něco o okultních vědách, budeme, jak již bylo napsáno, zahlceni nepřeborným množstvím odkazů. Poskytnout mládeži návod jak se v nich orientovat, není snadné. Když si zadáme třeba výraz

magie máme k dispozici kromě konkrétních odkazů ještě pododkazy jest-li nechceme rovnou vyhledat magii černou, bílou, magii a kouzla, magii a čarodějnictví nebo magii lásky. Je pravděpodobné, že mládež při projevu zájmu o tuto tematiku sáhne nejdříve po klávesnici než po knížce, a to nemusí být vždy správná varianta. Nejdříve by měli tuto problematiku nastudovat v odborné literatuře nebo na důvěryhodné internetové stránce, jenže to už je problém. Najít rychle takovou stránku není jednoduché, proto by bylo lepší volit publikaci, třeba některou z těch, ze kterých jsem citoval v této práci. Pak už by věděli o okultních vědách více a dokázali by rozpoznat, které internetové stránky se jimi zabývají pro pobavení, které vše myslí vážně, ale nikoho k ničemu nenutí a které jsou nebezpečné a mohli by někoho negativně ovlivňovat.

Zkrátka internet je fenomén a přinutit mládež, aby si vyhledala informace v knihách je stále obtížnější v době, kdy se dá téměř všechno najít na webových stránkách. Pokud trváme na knize i tak můžeme vzdorovat studentským argumentům typu, že ignorování internetu je krok zpět. Jeho používání se jim nezakazuje, jen ať si tam informace dohledají, problém je ovšem ten, že si každý může vložit na síť co se mu zamane, bez ohledu na pravdivost údajů. Proto by si zájemci měli vše nejdříve vyhledat ve vědecky psaných knihách a až pak dohledávat další poznatky na webu. I když to vypadá, respektive to tak je, že internet vytlačuje knihy na druhou kolej, přesto i v budoucnosti, minimálně v té nejbližší budou mít knihy u vnímavých lidí první místo, a k tomu bychom měli vést, už od útlého věku, ty nejmladší a později v průběhu základního a středoškolského studia, jim to často připomínat.

6. Hermetici v období nacismu

6.1 Útok hermetiků na Hitlera

Pojďme se nyní podívat na české hermetiky v krutých letech 1938 – 1945, kdy se nachýlil jejich konec. A zároveň si také přiblížit postavení okultismu v sousedním Německu v letech 1918 – 1945, které mělo tvrdý dopad na české hermetiky v období Protektorátu Čechy a Morava.

Začněme v Československu na podzim roku 1938. Ještě před sepsáním mnichovské dohody nabídli významní čeští vlastenecky založení okultisté a členové Universalie prezidentu Benešovi pomoc magickou cestou. Setkání prezidenta Edvarda Beneše s čelnými představiteli Universalie Janem Keferem a Františkem Kabelákem na Pražském hradě sjednali pražští svobodní zednáři. Prezident je překvapivě nevyhodil a mluvil s nimi dokonce přes půl hodiny. Zástupci společnosti mu předložili nabídku udělat útok na Adolfa Hitlera. Ovšem nebyl tím myšlen fyzický útok, ale magický útok na Hitlerův astrál. Edvard Beneš jim poděkoval, ale pomoc magickou evokací odmítl s poukazem na , že již má svůj plán.

Přestože byli odmítnuti, se o takovýto útok pokusili. Potřebovali k tomu odlehlé, nerušené místo, a tak se v roce 1938 sešli v naprostém utajení uprostřed brdských lesů. „Útoku“ se účastnili Jan Kefer, František Kabelák a další členové společnosti Universalia. Cílem jejich setkání bylo zaútočit na dálku, pomocí magie, na Adolfa Hitlera. „Jak vlastně takové útoky vypadaly? Příznivci magie věří, že každý člověk má ještě svého dvojníka. Dvojníka takzvaně astrálního. Nehmotného. Neviditelného. Tedy jakési astrální tělo, které je nositelem vitality každého člověka. Když se tedy zaútočí na tento astrál, tak to de facto postihne to jeho fyzické tělo. Je to v podstatě takzvaně černá magie – pomocí rituálů, využívajících magická znamení, kuřidla a zaříkávání, vysílá mág zlé síly nebo neviditelné astrální bytosti – démony, aby astrálnímu tělu oběti uškodili. Škoda se pak přenáší i na tělo hmotné. Ovšem jak známo, oficiální věda a racionálně založení lidé něco takového odmítají.“¹⁴³ Skupina hermetiků vytvořila kruh a vyslala energetický náboj, aby zasáhla astrální neboli

---

¹⁴³ MOTL, Mágové proti Hitlerovi, *Koktejl* [online].

nadsmyslový obraz Adolfa Hitlera. Těmto magickým útokům se říká kletby a zmínky o nich se dají najít po celém světě. Protože se první pokus nezdařil, došlo k dalším. Druhý magický útok se uskutečnil v září 1940. Třetí a zároveň poslední 13. dubna 1941 v 5 hodin ráno. Druhý a třetí pokus se uskutečnil v soukromé vile v Mirošovicích. Magické operace proti Hitlerovi se ale nepovedly.

To že Jan Kefer podnikl magickou operaci proti Hitlerovi nacisté věděli, navíc i jeho veřejná známost jako významného okultisty zavdala příčinu k jeho zatčení a posléze umístění do koncentračního tábora Flossenbürg. Když tam Jan Kefer 3. prosince 1941 zemřel, začalo se mezi některými okultisty mluvit o tom, že doplatil na magické operace proti Hitlerovi. Při třetím magickém útoku ho měl údajně zasáhnout zpětný magický náraz, kterým Hitlerovi mágové odrazili Keferovu magickou evokaci. Tomu se těžko věří. Opravdu už ale za hodně velkou legendu můžeme považovat zjevení jakési neurčité inteligence, při třetí magické operaci, která mu měla říci: „Tvůj slib, že český národ přežije, splním, ale ty za to zaplatíš svým životem.“¹⁴⁴

Tento způsob boje s nacistickým vůdcem vzbuzuje u někoho úsměvy, u jiných otázky typu jest-li je vůbec možné, aby něco takového fungovalo. Vědci tvrdí že magické útoky a kouzla působí jedině proto, že na ně lidé věří. Podvědomý strach dokáže s lidskou psychikou hodně a obavy se pak mnohdy vyplní. To že se pokusy o útok proti Hitlerovi nezdařily, dává za pravdu racionalistům. Důkazy o fungování takovýchto magických útoků tedy v tomto případě nejsou. Zastánci magie tvrdí, že se jedná o vědu, které se dá naučit, jen jsou k tomu potřebné vrozené nebo získané duševní schopnosti. Každý si o tom musí udělat svůj obrázek. Přesto přese všechno bychom k účastníkům těchto magických útoků měli mít úctu z prostého důvodu, totiž že tyto pokusy postavit se Hitlerovi, byť poněkud svérázné, byly vážnou věcí, která nacisty zajímala a za tuto činnost mnozí zaplatili svými životy v koncentračních táborech.

Ne ale všichni čeští hermetici měli ušlechtilé účely. „Na začátku II. světové války stál v čele fašistické bojůvky, jež zaútočila na dnes již neexistující vinohradskou synagogu, pražský hermetik Jiří Arvéd Smíchovský. Tento muž

---

¹⁴⁴ MOTL, Mágové proti Hitlerovi, *Koktejl* [online].

s neukojitelnou touhou po poznání skrytého světa neváhal použít prostředků patřících spíše do černé magie, jen aby se zmocnil vzácných kabbalistických spisů, které byly majetkem tamního rabína.¹⁴⁵

6.2 Němečtí nacističtí vyznavači hermetismu

Adolf Hitler, Rudolf Hess, Heinrich Himmler, Hermann Göring a další nacističtí pohlaváři byli členy tajné společnosti Thule (název je odvozen od legendárního severského ostrova, který zanikl jako bájná Atlantida. Ostrov prý obsahoval veškerá vědění a odpověď na všechny záhady). Skupina vznikla roku 1918 a od roku 1920 napomáhala formování nacistické strany a později celou NSDAP plně ovládala. Společnost se zabývala magií, astrologií, okultismem a runovou symbolikou. Právě magií chtěla zajistit vítězství Německa nad celým světem. „Hitler věřil podle Izaiášova zjevení na příchod nového Mesiáše, který by měl Německu dopomoci k nové árijské kultuře. Tato společnost vystupovala později navenek jako literární kroužek zasvěcený studiu germánských dějin, ovšem ve skutečnosti to byla nejmocnější tajná organizace v Německu na konci I. světové války.¹⁴⁶ Jejím znakem byla obrácená svastika (negativní energie), která se posléze stala i znakem NSDAP. Svastika jako symbol slunce a života, byla zkompromitována. Její přednášky se týkaly hlavně germánské rasy, čímž podporovaly vyhrocený nacionalismus té doby. „V roce 1925 vyšel Hitlerův *Mein Kampf* a ve stejné době Osendowského kniha *Lidé, zvířata a bohové*. V ní se poprvé objevují jména Schamballah a Agharti, jež se brzy stala nedílnou součástí nacistického esoterického slovníku: první jako říše násilí, druhá jako ráj kontemplace – a jejich protiklad jako alegorie boje dobra se zlem.¹⁴⁷ Členové společnosti věřili že tajemství ostrova Thule je ukryto v Tibetu, kam proto byla poslána expedice, aby zde našla německé kořeny. Nacisté totiž odvozovali svůj původ od Árijců, kteří pocházeli právě ze střední Asie. V jeskyních pod Himalájemi se prý skrývalo město násilí a moci Schamballah, jehož magické síly lze použít k ovládnutí světa. Údajně se zde nacházela i legendární podzemní říše Agharti. A tudíž byl německý zájem o cestu do Tibetu z části veden i mýtem o této zemi.

¹⁴⁵ KUCHARŤ a kol., *Esoterické Čechy, Morava a Slezsko*, s. 135.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 243.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 277.

Nejedná se ale o území na které se dá normálně vstoupit, tato říše totiž leží zcela v jiné realitě. Prý v ní žijí vládci světa, kteří dokáží vnitřní silou ovládat jiné lidi. A právě kvůli těmto schopnostem je chtěli nacisté zkontaktovat. Hlavně ale měla německá výprava v Tibetu navázat styky se svatými muži, o kterých se tradovalo že mají nadpřirozené schopnosti. Setkání a rozhovory se zdařily natolik, že se dokonce několik stovek Indů a Tibetánů usadilo v roce 1926 v podzemí Berlína a Mnichova. Měli vytvořit mentální centrálu na podporu nacismu. „Po dobytí Berlína v roce 1945 našli šokovaní Rusové mezi mrtvolami v ulicích na tisíc příslušníků himalájské rasy, oblečených narychlo v německých uniformách bez označení.“¹⁴⁸

Okultismus se promítl i do organizace SS, zřízenou Himmlerem v roce 1934, která byla uspořádána jako náboženský řád s jasně určenou hierarchií. Příslušníci SS byli bojující mniši. „V nejvyšší sféře figuroval tzv. Černý řád, centrála, vnitřní kruh, jehož členy byli nejvyšší zasvěcenci. Pouze tato velmi malá skupina byla zasvěcena do nejvyšší doktríny, obsahující vize o druhém stupni člověka, jenž bude mírou a středem světa: člověka-boha. Příslušníci nižších formací Černého řádu dostávali pouze filtrované a účelové informace.“¹⁴⁹ Zájemci o členství v SS museli projít přípravnou školou la Napola a poté na hradě složit sliby, tím dosáhli prvního zasvěcení. Hitler plánoval že Třetí říše bude v budoucnu místo NSDAP vládnout SS. Členem centrály SS – Černého řádu byl i Reinhard Heydrich. 27.9.1941 byl jmenován zastupujícím říšským protektorem. „Jeho příchod byl potvrzením vítězství SS v dlouhém vnitřním zápase mezi nacisty o ovládnutí protektorátu Böhmen und Mähren.“¹⁵⁰ Poprvé se na Pražském hradě objevila vlajka SS. Heydrich toužil po zavedení nového řádu, arizovat český národ a změnit jeho mentalitu. O tom, že je Heydrich pro Čechy velkou hrozbou věděla i česká exilová vláda v Londýně, které proto vyslala parašutisty s úkolem posedlého nacistu zabít. Slavný atentát skončil Heydrichovou smrtí.

Hitler tvrdil že nebude mír, dokud bude naživu jediný Žid. Himmler později k plnění okultního úkolu – likvidaci Židů, dodal vysvětlení. „Skutečný člověk, zasvěcenec Thule, je ve spojení s Mocnostmi a jeho veškerá energie je

¹⁴⁸ KUCHARŤ a kol., *Esoterické Čechy, Morava a Slezsko*, s. 277.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 242.

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 276.

zaměřena ke změně života na zeměkouli. A Mocnosti nyní žádají od skutečných lidí, aby zlikvidovali několik milionů pololídí.“¹⁵¹

Ve druhé světové válce totiž proti sobě nebojovali jen vojáci na frontě, ale i mágové v pozadí. Je to jedna z nejtajemnějších věcí druhé světové války. Každý z nejužšího německého vojenského velení měl po ruce řadu věštců a astrologů. Nejvýznamnějším z nich byl Švýcar Karl Ernst Krafft. Vytvářel vysokým nacistickým představitelům horoskopy a vypočítával vhodné dny pro vojenská tažení. Z nacistické špičky mezi zájemce o astrologii patřili Joseph Goebbels (zřídil speciální oddělení AMO, tedy Astrologie, metapsychologie a okultismus), Heinrich Himmler (měl na starost ústav Ahnenerbe, zabývající se zkoumáním dědictví předků, připojený v roce 1935 k SS, který měl pomocí archeologie a antropologie dokázat nadřazenost nordické rasy. K tomuto účelu podnikl několik expedic do Tibetu, kde sbíral informace. Rovněž se věnoval hledání Svatého Grálu, Noemovy archy či vstupů do jiných dimenzí) a nejvíce Rudolf Hess. Astrologa ale měla i Velká Británie. Louis de Wohl hlavně publikoval do médií jím vytvořené dezinformace o tom, co špatného mají napsáno ve hvězdách nacističtí ministři a velitelé, aby je tím psychicky rozhodil.

Hitler, Hess, Goebbels a Himmler se začali zajímat také o buddhismus a stali se vegetariány, posledně jmenovaný rozkázal zákaz požívání masa i svým důstojníkům. „Himmler věřil v reinkarnaci a považoval se za vtělení krále Jindřicha Ptáčníka.“¹⁵² Reinhard Heydrich se cítil být vtělením Mozarta.

6.3 Konec hermetismu ve Třetí říši a v Protektorátu Čechy a Morava

To že Jan Kefer nebyl zatčen hned po vzniku Protektorátu Čechy a Morava 15. března 1939 bylo jednoduše proto, že okultisté nebyli v té době stíháni ani v samotném Německu. Jeho zatčení v červnu 1941 a následné pronásledování členů společnosti Universalia souviselo se zatýkáním mágů v Německé říši (za mřížemi skončil i Karl Ernst Krafft). Zásah Němců byl zapříčiněn nesmyslnou akcí Rudolfa Hesse. Tento druhý nejvýše postavený nacističtí odletěl 10. května 1941

---

¹⁵¹ KUCHARŤ a kol., *Esoterické Čechy, Morava a Slezsko*, s. 135.

¹⁵² Tamtéž, s. 134.

na vlastní pěst do Skotska (astrolog mu předpověděl, že přinese světu mír), aby vyjednal separátní mír s Velkou Británií. Adolf Hitler byl z tohoto činu jednak překvapen a hlavně rozčilen. Musel zabránit tomu aby v případě Hessova vyzrazení připravovaného útoku na Sovětský svaz, tomu nikdo neuvěřil. Rozhodl se udělat z Hesse blázna a jako záminku si k důvěryhodnosti tohoto tvrzení vybral jeho zálibu v okultismu. „A tak se vydalo prohlášení v tom smyslu, že Rudolf Hess byl nejenom vyšinutý, ale především podléhal zhoubnému vlivu astrologů, jasnovidců a okultistů.¹⁵³ Na podtržení závažnosti situace byly od té chvíle v Německu zakázány veškeré praktiky astrologie, jako bylo věštění z dlaně, čajového lístku či seance. Část historiků se domnívá že Hitler v magii nevěřil, jiní si myslí, že jen zrušil nesolidní jasnovidce, zatímco vzdělané okultisty ponechal, a to i pro své potřeby. V projevech sice mágy zesměšňoval, ale ve skutečnosti se s nimi tajně radil.

---

¹⁵³ MOTL, Mágové proti Hitlerovi, *Koktejl* [online].

Závěr

V diplomové práci jsem se snažil hlavně popsat základy alchymie, astrologie, magie s patřičnou objektivní kritikou dnešní doby. V dalších kapitolách pak poukázat na počátky novodobého hermetismu u nás, na dějiny společnosti Universalia či na hermetické vědy na internetu. Snažil jsem se mládeži, učitelům i veřejnosti přiblížit hermetické vědy na dílech českých znalců ze 30. let minulého století. Snahou nebylo, aby se studenti začali těmto disciplínám věnovat a uznávat je jako relevantní obory. Naopak. Chtěl jsem, aby byl tento text pro studenty varováním před hermetickými vědami a nabádal je, aby k nim přistupovali kriticky. Tento apel míří i k učitelům, aby směřovali studenty k opatrnému postupu při zkoumání esoterických věd. Znovu podotýkám, že nebylo možno rozebrat všechna díla českých hermetiků, ani do detailů zpracovat mnou vybrané tituly vzhledem k rozsáhlosti publikací. To ostatně ani nebylo mým záměrem. Myslím si, že z ukázek z jednotlivých děl se vytvořil vypovídající obrázek o hermetických vědách, tak jak je chápali a publikovali čeští badatelé ve 30. letech 20. století. Celkový výklad o alchymii, astrologii a magii by snad mohl zlepšit orientaci lidí, zejména mládeže, v těchto „vědách“.

Téma jsem si vybral kvůli zajímavým protikladům – žijeme ve vědeckém 21. století, myšleno že chceme mít vždy všechno vědecky ověřeno (minimálně tak žije západní Evropa a Češi se k ní rádi řadí) a přitom má okultismus u lidí velkou váhu. Zejména astrologie a její výsledné horoskopy, ale i magie ve fantasy literatuře a filmech. I já sám jsem se při hledání informací k danému tématu, dozvěděl řadu nových informací. Nejvíce jsem toho předem znal, asi jako každý, o astrologii a horoskopech, a to díky médiím. Naopak nejméně jsem toho znal a tudíž nejvíce jsem se vypracováním práce dozvěděl o alchymii. Když vezmu české hermetiky, věděl jsem že žili a věnovali se okultním vědám, ale vysloveně dopodrobna jsem se s jejich díly seznamoval až při psaní diplomové práce.

Kromě literatury kterou jsem si vymezil v úvodu, jsem se dostal i k jiné. Například k Frazerově Zlaté ratolesti, objevil jsem publikace Dějiny české mystiky nebo mě příjemně překvapilo několik zajímavých článků ve sbornících.

Velké množství informací se nacházelo na internetu, ale již probíraný problém relevantnosti dat otevřený v kapitole Hermetici a hermetismus na internetu, mi neumožnil mnoho takovýchto informací využívat. Přesto jsem některé zajímavé stránky našel a použil. Odkazy na ně jsou v seznamu zdrojů na konci této práce a také ve zmiňované kapitole.

Když jsem vyhledával literaturu k okultním vědám, zjistil jsem že je jí poměrně dost. Jenže mnoho o ní píše pozitivně. Pro mě byly, kromě publikací českých hermetiků ze 30. let 20. století, důležité knihy, které píší o hermetismu kriticky nebo alespoň neutrálně. Takových už je méně. Po nich taková poptávka není, na rozdíl od publikací propagující okultismus. I to svědčí o tom, že se neblíží konec hermetickým vědám, okruh jejich čtenářů je stále značný. A poměr internetových stránek je ještě jednoznačnější ve prospěch jejich příznivců. V nich je orientace složitější než v literatuře, rozpoznat které stránky nahlízejí na okultismus objektivně a které ho vysloveně prosazují. Složitější zorientování je hlavně pro osoby neznalé věci. Proto by zvláště mladí lidé měli být seznamováni s vědeckými názory na okultní vědy dříve, než se sami pustí do hledání na webových sítích.

Sám vím, že problematiky, a to mnohem důležitější, se kterou by měli být žáci ztotožněni je mnohem více - šikana, krádeže, drogy, ublížení na zdraví, sexuální zneužívání atd. Vedle těchto problémů se zdá být snaha o zorientování se v okultních vědách malicherností, a pravděpodobně tomu tak bude. Zájem o horoskopy nikomu neublíží a užívání pozitivní magie také ne, ta je podobná víře. Jde hlavně o to, že pokud chceme vychovávat rozumné bytosti, co nebudou ubližovat ostatním, brát či prodávat drogy, krást, lhát apod., znamená to že z nich budou rozumní lidé a takoví by měli být schopni zorientovat se v okultních vědách, které jsou i přes moderní dobu, hojně lidem předkládány. Navíc je mi jasné že času ve škole je málo a učební látky mnoho. Přesto by úsilí v tomto směru, ač se mnou mnozí nebudou souhlasit, nemělo být zanedbáno. Ale beru v potaz, že témata, která jsem zmínil v předchozích řádcích, by měla dostat určitě přednost. A tato oblast, jako mnohé další musí vyčkávat, zda se pro ně najde nějaká ta minuta v nabitém školním rozvrhu.

Seznam použitých pramenů a literatury

Slovníky

- COX, Simon a FOSTER, Mark. *Okultismus od A do Z*. Praha: Euromedia Group – Knižní klub, 2009. ISBN 978-80-242-2342-1.
- HEŘT, Jiří. *Výkladový slovník esoteriky a pavěd*. Praha: Věra Nosková, 2008. ISBN 978-80-903320-6-5.
- Kolektiv autorů. *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*. I-IV. díl. Praha: Diderot, 1996-1998. ISBN 80-85841-17-7.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Lexikon magie*. 4. vyd. Praha: Argo, 2009. ISBN 978-80-257-0134-8.

Vydané prameny

- KABELÁK, František. *Kniha tajemství velikého šému*. Brno: HORUS, 1998. 80-901884-5-1.
- KABELÁK, František. Konstrukce magického zrcadla. In *Logos 1934-1940*. Praha: Trigon, 1995, s. 163-172. ISBN 80-85320-57-6.
- KABELÁK, František. *Magia nigrae*. 3. vyd. Brno: Horus, 1994. ISBN 80-900228-9-8.
- KEFER, Jan. *Poselství hvězd*. Liberec: Santal, 1994. ISBN 80-901531-2-7.
- KEFER, Jan. *Praktická astrologie*. 3. vyd. Praha: Trigon, 1996. ISBN 80-85320-79-7.
- KEFER, Jan. *Syntetická magie*. 2. vyd. Praha: Trigon, 1991. ISBN 80-85320-18-5.
- LASENIC, Pierre de. *Alchymie, její teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Půdorys, 2007. ISBN 978-80-86018-26-3.
- LASENIC, Pierre de. *Hermes Trismegistos a jeho zasvěcení*. 2. vyd. Praha: Trigon, 1991. ISBN 80-85320-09-6.
- LASENIC, Pierre de. *Hovory s Lasenicem*. Praha: Trigon, 1993. ISBN 80-85320-32-0.

Sekundární literatura

- DLUHOŠ, Marek. Faustova renesanční magie. In *Magie dnes*. Praha: Malvern, 2008, s. 223-238. ISBN 978-80-86702-36-0.
- FRAZER, James George. *Zlatá ratolest*. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 1994. ISBN 80-204-0488-0.
- GRÜN, Marcel. *Je astrologie věda?* Praha: Horizont, 1990. ISBN 80-7012-042-8.
- GRYGAR, Jiří a KYŠA, Leoš. Dvakrát o astrologii. In *Věda kontra iracionalita: sborník přednášek Českého klubu skeptiků – SISYFOS a AV ČR*. Sv. 4. Praha: Věra Nosková, 2008, s. 135-141. ISBN 80-903320-4-8.
- HAAGE, Bernard Ditrich. *Středověká alchymie*. Praha: Vyšehrad, 2001. ISBN 80-7021-471-6.
- KRATOCHVÍL, Zdeněk. Hermetické myšlení. *Analogon*, 1993, roč. 5, č. 10, s. 28-29. ISSN 0862-7630.
- KUCHAR, Jiří a kol. *Esoterické Čechy, Morava a Slezsko*. Sv. 1. Centrum Prahy. Praha: Eminent, 2002. ISBN 80-7281-119-3.
- MARSHALL, Peter. *Kámen mudrců. Výprava za tajemstvími alchymie*. Praha: BB/art s.r.o., 2004. ISBN 80-7341-246-2.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Magie v historii, teorii a praxi*. 2. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Vodnář, 2009. ISBN 978-80-7439-004-3.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*. 2. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Eminent, 2009. ISBN 978-80-7281-327-8.
- SANITRÁK, Josef. *Dějiny české mystiky 1*. Praha: Eminent, 2006. ISBN 80-7281-166-5.
- SANITRÁK, Josef. *Dějiny české mystiky 3*. Praha: Eminent, 2010. ISBN 978-80-7281-328-5.
- SEIDEL, Roland. Co je astrologie. *Sisyfos*, 1997, roč. 3, č. 2, s. 25-33. ISSN 1210-5686.
- ŠIMON, Kamil. *Omyly a podvody hledačů magie a kouzel*. Praha: Adonai, 2000. ISBN 80-86500-06-3.
- TOUFAR, Pavel. *Čarodějnice, hvězdhláři a zlatodějové*. Brno: Moravská Bastei MOBA, 2009. ISBN 978-80-243-3476-9.

VANÝSEK, Vladimír. Co nám může říci astrologie? In *Věda kontra iracionalita: sborník přednášek Českého klubu skeptiků – SISYFOS a AV ČR*. Sv. 1. Praha: Academia, 1998, s. 9-35. ISBN 80-200-0710-5.

ZAMAROVSKÝ, Vojtěch. *Bohové a hrdinové antických bájí*. 3. vyd. Praha: Mladá fronta, 1982.

Elektronické zdroje

KEFER, J. *Magická oratoř* [online]. [cit. 24. května 2011]. Dostupné na WWW <http://www.grimoar.cz/jk_10/28-11-38.php?>.

KEFER, J. *Něco z mentální magie* [online]. [cit. 23. května 2011]. Dostupné na WWW <http://www.grimoar.cz/jk_10/10-10b38.php?>.

KEFER, J. *Úvod do magie* [online]. [cit. 23. května 2011]. Dostupné na WWW: <http://www.grimoar.cz/jk_10/05-09-38.php?>.

MOTL, S. *Apoštolové temných sil* [online]. [cit. 20. února 2011]. Dostupné na WWW: <<http://www.youtube.com/watch?v=fawv6CZEAQE>>.

MOTL, Stanislav. Mágové proti Hitlerovi. *Koktejl* [online]. 2010, roč. 19, č. 4 [cit. 2011-02-26]. Dostupné na WWW <http://www.czechpress.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6502%3Amagove-proti-hitlerovi&Itemid=4>. ISSN 1210-4353.

Polemika o stavu současné Univerzalie [online]. [cit. 5. února 2011]. Dostupné na WWW: <<http://esoteric.mysteria.cz/unizzzzz.htm>>.